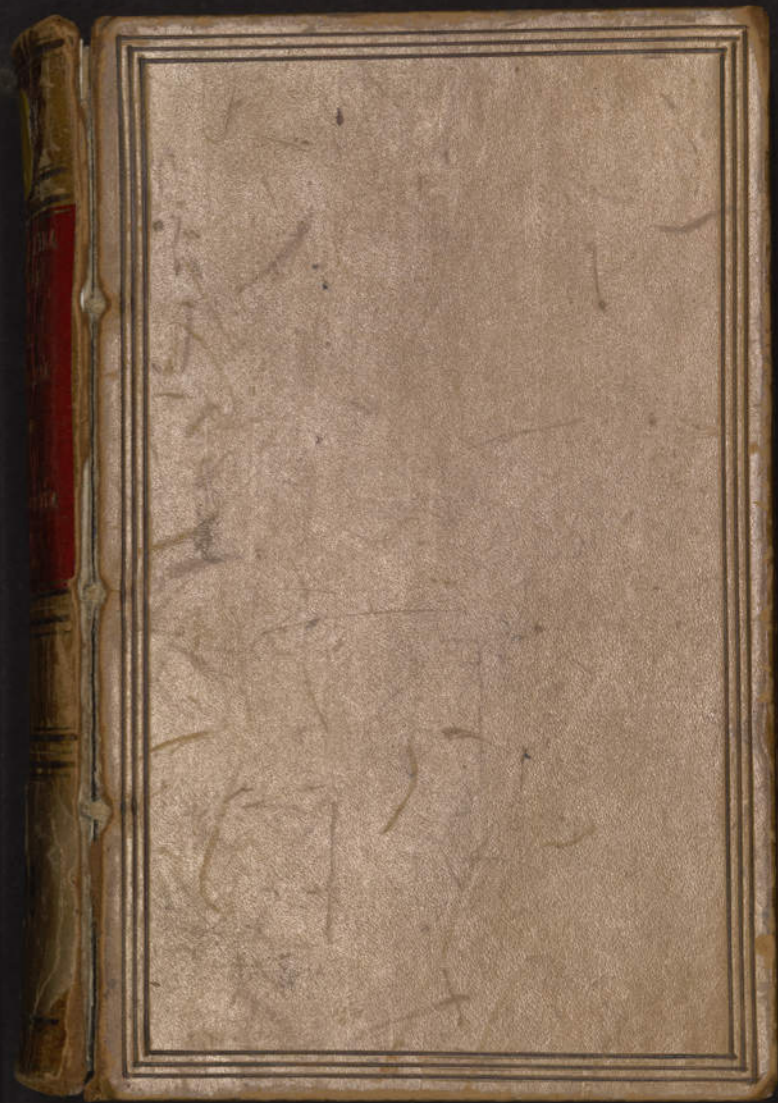
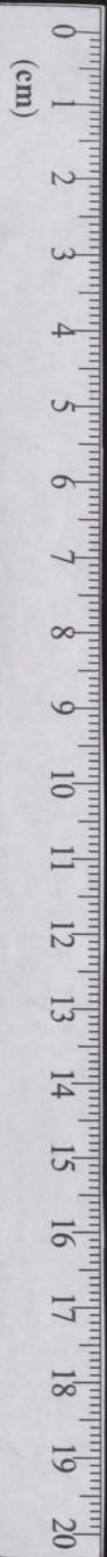

colorchecker CLASSIC

x-rite

mm

NICOLAI DE LYRA
PRECEPTORIUM

—
ANONYMI

EPIST. DE MISERIA

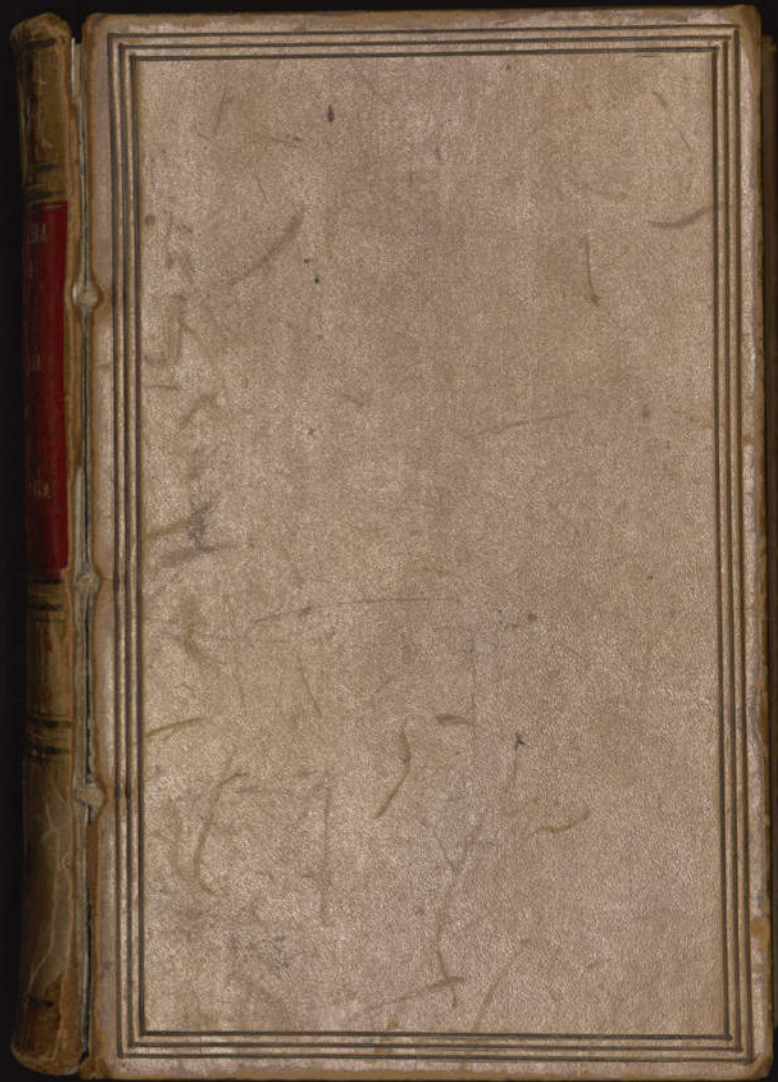
CURATORUM

ET

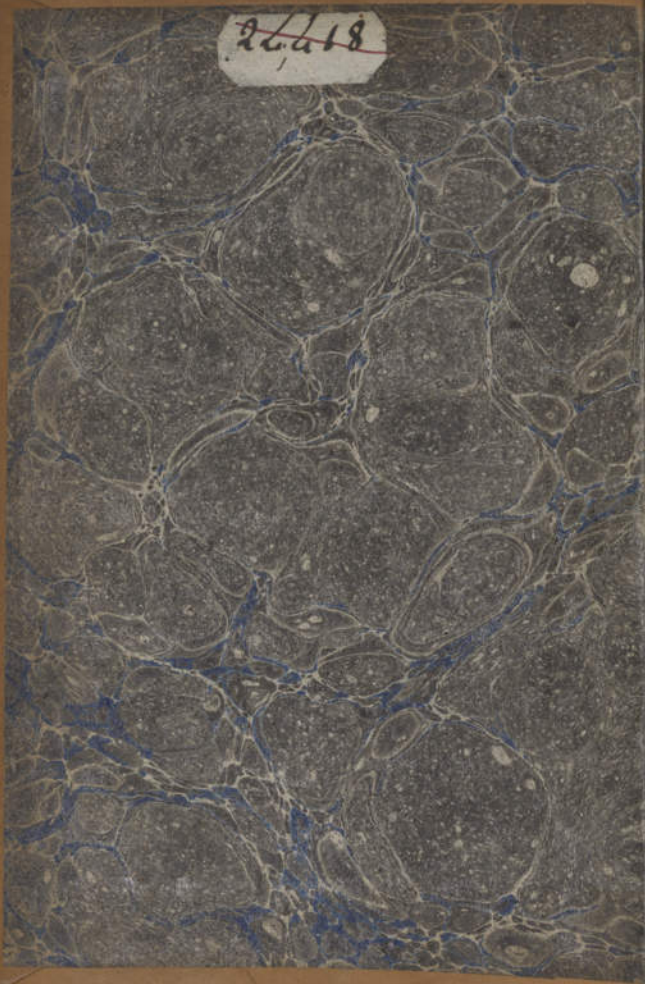
ALIORUM OPUSCULA

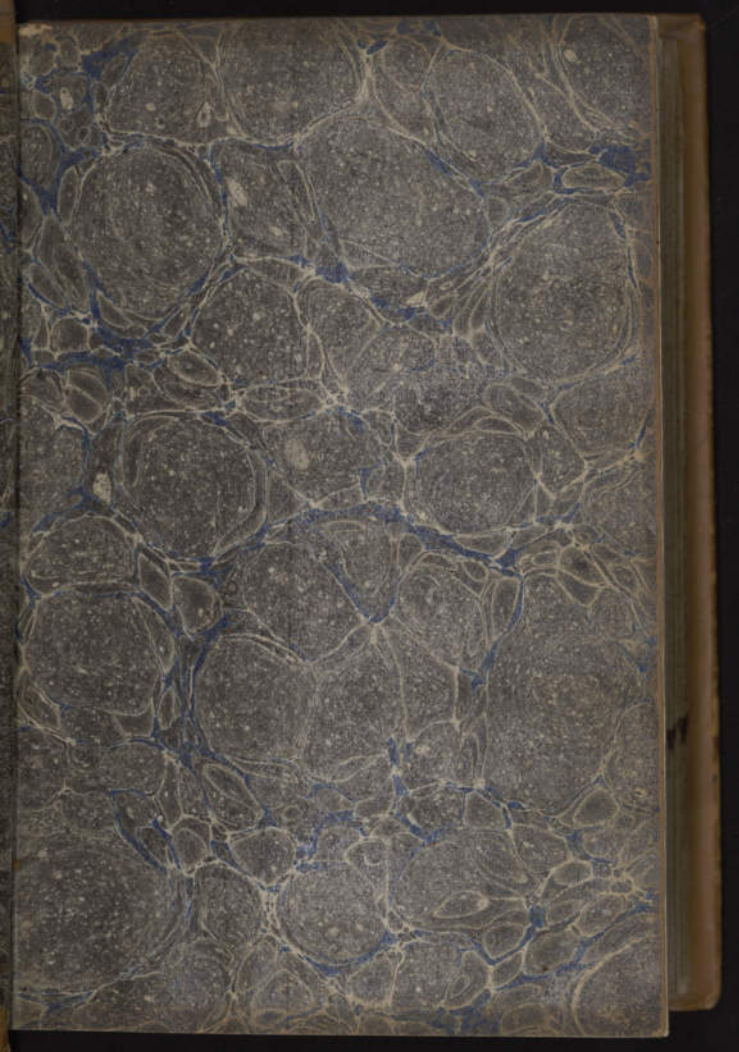
—
SINE ANNO

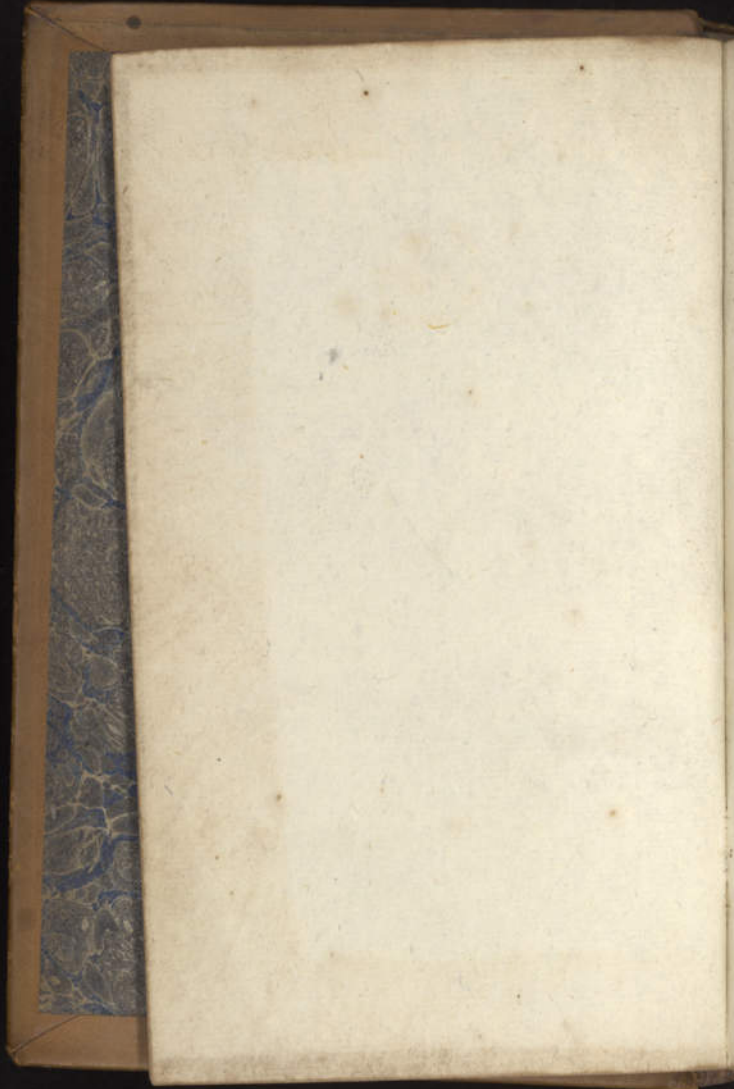
818

~~26, 18~~
1

XV. Sieckle
818

1380

1380

2
5
¶ Casus in quib⁹ iudex secularis potest manus in personas clericorum sine metu exco-
municacionis imponere.

¶ De privilegijs clericorum.

¶ De exemptionibus.

¶ De carceribus.

¶ De alimentis.

2
Excellentissimi vtriusque iuris doctoris
egregii domini bernardi laureti primi presiden-
tis in suprema parlamenti curia Tholose exi-
mii Casus in quibus iudex secularis potest
manus in personas clericorum sine metu excommu-
nicationis imponere incipiunt feliciter.

Quoniam frequenter intueor modernis tem-
poribus clericos capi distrigi et plerum-
que iudicari a temporalibus iudicibus siue magi-
stratibus: igitur vigilanti studio iuestigare cu-
raui totis per viribus an et quando hoc sit eis
licitum scilicet laicis imponere manus in per-
sonas clericorum sine metu excommunicationis
etque offensa diuini iudicii.

¶ Primitus est presupponendum quod iurisdictiones
sunt distincte in autem. quomo. opor. epi. et
cl. colla. i. circa principium iuncto. c. nouit.
de iudi. extra cum per. Jurisdictio tamen ec-
clesiastica maior est et excellentior temporalis in
c. solite. de maio. et obedi. Ideo dicit impa-
tor quod leges non dedignant sacros canones imi-
tari in autem. ut cleri. apud pprii. epi. spe. col-
la. vi. iuncto. c. clerici. de iudi. et c. cum secun-
dum. de secum. nup. Qua de re vna iurisdictione
non debet aliam impedire ut in dicto. c. nouit.
de iudi. iuncta. l. consulta diuina. C. de testa.
aii.

imo potius vna aliā iuuare debz: vt xxxiii. q.
ii. dominus. iūcta. l. fi. circaprin. de re. mili-
ta. li. xii. C. Et ibi de hoc per Lucam depens-
na. De quo etiam egregie loq̄r Guill. de mō-
re laudano in. c. j. circa finē de fo. ppe. in cle-
men. z est tex. in. c. j. de offi. ordi. ¶ Unde hec
est regula q̄ layci in clericos nullā hñt iuris-
dicionem nec in criminalib⁹ vt in. c. ac si cler-
rici. z in. c. cū non ab homine. extra de indi-
et in. c. j. et. ii. xi. q. i. cū cōcor. Nec etiāz i cā
pecuniaria ex criminali descēdente: vt notat
Jo. xxxii. di. ca. ad hec. z in. c. adrian⁹. lxxiii.
di. Item Bernar. et Hosti in. c. decernimus.
de iudi. z in. c. ii. de foro cōpe. et ibidem hoc
tenet Jo. andree. Idem no. in. c. j. de cleri. pū-
ga. li. vi. Nec in causa mere ciuili. ar. c. nō lice-
at. iii. q. vi. et est hoc expeditū in. c. j. z. ii. xi. q.
j. z in. c. qualiter et quando. de iudi. quod te-
nēt Hosti. z Jo. an. in. c. cleri. de iudi. de quo
etiam in. c. quod clericis. de fo. compe. et in.
c. verum eo. ti. per. Jo. an. Ita etiā notat Hu-
gui. xi. q. j. c. clericū. z in. c. alle. vnico de cleri
coniuga. li. vi. facit optime. c. seclares. de fo.
compe. li. vi. cū cōcor. ibi signatis vbi est ho-
die declaratum. In hoc tamen vltimō mem-
bro dicunt nostri maiores excipi duos casus
¶ Primus casus est in causa reconuentōnis

¶ Secundus casus est in in causa feudali. licet de hoc sint opiniones cōtrarie. tamen Inno. hoc tenet in. c. verum de fo. ppe. dicens qd si in causa feudali dominus clericum vassalū distringat vel alias repellat non incidit i canonē et. c. de quo plene disputat Henri. boye in. c. alle. ar. i. clerici. de iudi. hec tamen iura p̄dicta sunt familiaria. vnde p̄batio est familiaris vt dicit Jo. i. c. pater. xi. q. lii. quando vn^o papa aliū papā iducit i testē vt recitat Jo an. in. Romani princeps. de iureiurā. in cle. sup. d̄bo bonifacius. hoc tamen non obstante nullus fidelis abnegare debet istoz iurū et similiuz auctoritatē. absit em̄ dicere vt scriptura mentiatur. xxiii. q. v. quid ergo rē Preterea predicta approbant non solū autorib⁹ iuris canonici ymo et autoribus iuris diuini et etiam ciuilib⁹. quoniam clerici sunt exempti a potestate laycoruz auctoritate summi dei omnium rerum conditoris prout legitur in. c. cum ad verum. et. c. duo sunt. et. c. imperator xcvi. di. secundum Sui. de monte laodu. in. c. j. de offi. ordi. in cle. de quo plene per. Inno in. capi. si quis. de maio. et obedi. ¶ Et plene per ipsum in. ca. licet de fo. compe. vbi plene ipse Inno. differit de iurisdictione ecclesiastica et de illius origine et progressu.

De libalib⁹ ho⁹ z p⁹ilegiis a deo z a p⁹ncipi-
b⁹ cōcessis ipsi ecclesie z p⁹sonis z bonis cleri-
corum elegāter ponit Inno. in. c. nouerit. de
senten. excō. extra. vbi de hoc remitto cā bre-
uitatis. Unde veritas testat^r sacri eloqui dī-
cens. Nolite tangere x^pos meos. et in p⁹phe-
tis meis nolite malignari. Alteri⁹ p⁹dicta cō-
probantur auctoritate iuris ciuilis in auten.
statuimus C. de epi. z cleri. vbi ad litterā p⁹z
q⁹ iudices temporales nullā habēt iurisditio-
nē nec in criminalib⁹ nec in ciuilib⁹ in perso-
nis clericor⁹. Per quā auctoritatem dicūt
ibi doctores et p⁹cipue Bal. q⁹ omnia alia iu-
ra ciuilia q⁹ dicebant laycos habere aliquaz
iurisdictionē in clericos sūt correcta per illaz
autenyt. l. nullū. C. de testi. et. l. abdictos C.
de epi. audi. cū. si. tractant^r Hosti. z Jo. an. m.
c. verum de fo. p⁹phe. Omnis tamē diffinitio ī
iure p⁹iculosa est. paruz est enim qn subuerti
possit. l. oīs diffinitio. ff. de reg. iu. Ideo libz
cas⁹ a p⁹dictis exceptos hic enumerare. Ea
de re subiciā septē cas⁹ ī quib⁹ x^pberās cleri-
cū nō incidit in sēteritiaz excōicationis Et sex
ī quibus clerici distrīgūtur p⁹ seculares iudi-
ces. Et alios sex ī quib⁹ layci capiūt cl⁹icos
absq⁹ metu excōicatōis Quos cas⁹ recollegi
ex variis passib⁹ iuris z diuersor⁹ doctoz cō-

clusionibus) Sūt igit̃ septē cas⁹ i q̃bus quis
 pcutiendo clericū non incidit in sērentiaz ex
 communicationis quos enumerat Inno. in
 c. non dubiū. de senten. excō. ¶ Prim⁹ ē cum
 bono zelo cā correctōnis q̃s clericuz n̄berat:
 vt pater mater magister z p̄latus. vt i. c. de
 sen. excō. Et ibi de hoc p̄ Henri. boyc Secū-
 dus est si cū iocosa leuitate: vt in. c. j. z ibi p̄
 Hen. in. ii. disti. Tertius cū q̃s iuenerit clicū
 turpiter ageutē cū vxore sorore z matre. de
 quo in. c. si n̄o. de sen. excō. in. ii. di. per Hen.
 ¶ Quart⁹ si vim vi repellat vt in dicto. c. si.
 n̄o z ibi de hoc p̄ Hen. m. j. di. Quintus si igno-
 rauit eū esse clericū in. c. si n̄o. ii. z ibi de hoc p̄
 Hen. m. j. di. ¶ Sextus si iuenerit clericū a-
 postatātā. s. deserendo habitūz tonsurā de
 ricalē post trinā monitionem. vel si seuis et
 enormibus se immisceat sine habitūz tōsura
 clericalib⁹ et sine monitione. de quo tñ lati⁹
 inferius dicā. Septimus z vltim⁹ cū cleric⁹
 se prois⁹ trāffert ad actus cōtrarios clericas-
 tui: vt quia efficitur miles se immiscendo se-
 uis z enormibus vel quia bigam⁹ efficit̃. Et
 etiam de hīs dicā in sequētibus Preterea z se-
 cūdo rep̄to sex cas⁹ in q̃b⁹ iudex tp̄alis coher-
 cere p̄t clicū Prim⁹ ē q̃n clic⁹ incorrigibilis
 est z est degradat⁹ et traditus brachio secula

ri in .c. cum nō ab homine. cū p̄cor. suis de tu
di. Et intelligo q̄ sit degradat⁹ iuxta formā
c. degradatio. de penis li. vi. Casus autē in
quibus clericus tradit̄ brachio seculari enu
merant̄ p̄ glo. in .c. ad abolēdā. extra de hēti.
¶ Secundus casus est vbi cūq; ecclesiastica
potestas deficit iuxta ea q̄ notant̄. c. p̄nceps
xxiii. q. v. i. c. filius. xvi. q. vii. vbi dicit̄ tex.
q̄ metropolitano dissipāte bona ecclesie ad ea
tur regia dignitas. z ibidē p̄ glo. vide etiā p̄
Lucam de pen. i. l. sicolom. C. de agrico. z cen
si. li. xi. ¶ Tertius quādo p̄ ecclesiā iuocatur
brachiū sc̄lare in c. cū ibi notatis. de offi. or
di. ¶ Quartus vbi cūq; clericus se imiscet
seuis et enormib⁹ i. c. ex p̄te. iii. de priuile. iun
cto. c. p̄pendimus. z. c. cū nō ab hoīe de sen.
excō. vbi de hoc. de quo latissime p̄ Hen in .c.
vt fame. de sen. excō. z i. c. ex litteris. i. tertia
di. extra de vi. et ho. de. vbi iter cetera legi
tur q̄ si clericus facit contra statutum cleri
cale assumendo militiaz immiscēdo se seuis
et turpibus vel apostatando ab ordine cleri
cali pariter enormia; committendo sine ali
quali monitione exuitur omni priuilegio cle
ricali. hoc idem tenet Inno. in .c. in audien
tia. de sententia excō. qui tex. dicit q̄ cleric⁹
assumens habitum militarem si tertio moni

tus non desistat. si capitur seu percutitur per
 laycos nō sūt tales layci excommunicati. In
 no. tamē supplet super verbo moniti subaudi
 maxime. Et nota q̄ ille textus nō dicit q̄ se se
 uis et enormibus immisceat: sed solū q̄ habi
 tum militarē assūperit. Sed in. c. j. de aposta
 Inno. dicit q̄ ad hoc q̄ perdat priuilegiū cle
 ricale duo requirūtur: scz q̄ se transferat ad
 habitum militarē ⁊ q̄ seua et enormia cōmit
 tat. Si autem clericus vitā turpem ducat. vtqz
 est publicus ioculator buffo seu goliard⁹ tūc
 siue sit isacris siue nō: post annum ipso iure
 vel etiam infra ānum trina tamen monitione
 pcedente perpetuo exuitur oī priuilegio cle
 ricali in. c. vnico de vita et ho. cle. li. vi. ¶ Si
 vero alias turpē clericus exerceat vitam vt
 carnificum macellarioꝝ vel tabernarioꝝ per
 soualr tñ post trinā monitōez post terminū q̄
 petēre arbitrio mouēis pfixū. si sit p̄iugat⁹ oī
 no. si nō sit p̄iugat⁹ i reb⁹. Et tūc si oī no ince
 dat i hīru laicali etiā i p̄sona p̄uilegiū clēicale
 q̄din i p̄missi iūstitit amittit. vt in. cle. j. de vi. ⁊
 ho. cle. i. cle. Quis⁹ ē in caū. c. vbi mai⁹ p̄clz
 de elec. li. vi. iuncto. c. ne romani. eo. ti. i. cle.
 vbi dñi tpales p̄nt de facto includere dños
 cardiales ad celebrādā electōez sūmi p̄tifici
 Sz qz hoc faciūt dñi tpales ex p̄missione vel

cessionem summi pontificis a quo in hoc casu
predictis dominis temporalibus attribuit talis po-
testas. dico quod laicus ex permissione vel delega-
tione pape potest clericos non solum civiliter
quoniam ymo criminaliter cohercere secundum Jo.
qui hoc notat xxxii. d. c. ad hec. et i. c. adria-
lxiii. vi. Idem tenet Hen. boyc. post Bernar.
Hosti. Inno. et Jo. an. in. c. alle. at. si clerici
de. iudi. Et per hoc ut opinor excusantur offi-
ciarii nostri regis francoꝝ qui rex in hiis mul-
ta habet privilegia apostolica et plures preeminen-
tias adeo quod officarii sui capiunt clericos et de-
tinent sine metu excommunicationis sed eos corporaliter
non puniunt: sed bene pecunialiter in casibus
privilegiatis: ut infra dicitur ¶ Sextus et vlti-
mus casus est in .l. si quis curialis. de epi. et
de. C. vbi Curialis si clericetur potest per tempo-
ralem iudicem etiam per manus iniectionem ad curiam
reuocari. et vide ibi Bal. Et potest huius esse
ratio: quia vbi aliqua sunt in cognitione et iuris-
dictione ex natura cause iudicii temporalis potest
cognitio seu iurisdictio exerceri per tempora-
lem iudicem in clericum ut in. c. verum. de fo-
ppe. et in. c. extranmissa. eo. ti. que loquuntur
in feudo. et in. c. ceterum. de iudi. Unde
si clericus resistat tunc iudici seculari potest de facto
repelli. et eius persona potest de facto a feudo

exui sine metu excomunicationis scd3 Inno
 in. dic. c. verum. z ex hoc quottidie practica-
 mus q in causis q ptinet tpalibus de iure vl'
 ex priuilegio vt in casib9 quos dicimus pri-
 uilegiatos in hoc regno. vel qn clerici aliqd
 attēptāt in p̄iudiciū tpalis iurisdictionis p-
 fecto tpaes possunt cohercere clericos resi-
 stentes. z merito quia quilibet pōt tueri suā
 iurisdictionē etiā penali iudicio vt i. l. vnica
 in prin. ff. si quis ius dicendi non obtēpera-
 ue. et. no. Inno. in. c. j. de. offi. delega. quo ca-
 su iudex potest etiam nō subditos cohercere
 iuxta. c. romana de penis li. vi. et no. plene.
 Inno. in. dicto. c. j. de offi. delega. Et ob id
 iudices tpaes in dictis casibus clericos ml-
 ctant. nec prop̄ hoc puto eos incidere in sen-
 tentiā excomicationis nec facere cōtra liberta-
 tem ecclesiasticā. q̄ licet sit fouenda z ampliā-
 da nō tamē q̄ aliis ius suum auferatur ar. c.
 ex tenore. de fo. ppe. nō em̄ debet apponi la-
 queus fauore eccl̄az vt i c. mulieri. de iure iu-
 ran. z ibi sūt p̄cordā. Jurisdicio em̄ ecclesie
 semper tueri debet ob dei reuerentiā: scilz
 iuste. sed nullatenus iniuste vt dicitur de cā
 pupulari. in. l. quotiens. 5. nec vt i q3. ff. de ad-
 ministratio. tuto. Ex qb9 opinor q̄ iudices se-
 clares 3 psonas ecclesiasticas iurisdictionē ex-

ercentes debito modo vtiq; non excedunt. Et
maxime: quia hoc faciunt ex preuilegio iuris
vel pape aut saltē ipso papa sciente et tolerā
te. ad quod bene faciunt nota. i. c. quoniam de
vi. et ho. cle. p. Innuo. in. c. j. de treuga z pa. z
vide q̄ posui ibidem satis late post Inno. Ve
rum est tamen q̄ tunc executio huiusmodi mulcte
pecuniarie nō fiet p̄tra p̄sonā clerici nec i bo
nis ecclesiasticis: quia nō subiiciuntur iudici
temporali. sed bene fiet executio i bonis co
rum temporalib⁹ inobilib⁹. tamē cū mobili
a sequantur personam iuxta. l. si captiuus. s.
expulsus. ff. de capti. et post l. reuer. et notat
Dy. in l. etiam. s. patronus. ff. bonis liberto.
et plene. Oldra. de ponte de laude p̄silio lxx.
et p̄silio xvii. Fiet igitur executio i bonis i
mobilib⁹ seu i eorum temporalitate si quā ha
beant. cū talia bona temporalia subiiciantur
dictioni regū et aliorū tēporaliū dominorū
vt i. c. quo iure. viii. di. et ita seruamus. p̄ref
ea iudices temporales i regno francie cogno
scunt de possessorio cause seu rei ecclesiastice
quia possessorium rei ecclesiastice seu benefi
cialis est quid temporale z non spirituale se
cundum Inno. i. c. cum dilecti. de elec. licet q̄
dam in hoc p̄tra. S; bernar. videt hoc astru
ere in. c. lras de iura. calum. quia possessioz

7

plurimum facti et propterea de ea potest iudex temporalis cognoscere etiam in rebus spiritualibus seu ecclesiasticis secundum Bar. in l. pot. pupillus. ff. de auto. tuto. et in l. ticia. ff. solu. matrimo. et melius in l. quoniam de iud. C. et Jo. an. in c. tua. de ordi. cognitio. et Paulus de eleazaris in c. de usu. in cle. qui dicunt quod quando agitur de questione facti incidentis in materia ecclesiastica iudex temporalis cognoscere potest. Unde secundum iura antiqua episcopi non habebant territorium et ideo non exercebant iurisdictiones suas. Sed iudices temporales illas exercebant secundum Ly. et Bal. in l. episcopale. C. de epi. audien. Et propterea licet cognitio dotis pertineat ad ecclesiam ut in c. j. et ii. de dona. inter vi. et vxor. tamen in quantum requiritur in ea executio facti illa fiet per iudicem secularem et non per ecclesiasticum secundum Inno. in c. significasti. de offi. delega. secundum viuum intellectum. et ex hoc dicimus inuentaria bonorum temporalium clericorum debere fieri per iudices temporales qui a illa subiciuntur temporalibus ut in c. quo iure viii. di. superius allegato. ¶ Postremo reperio alios sex casus in quibus iudex temporalis siue metum excommunicationis potest capere clericum et in carcerare. ¶ Primus est in casibus predictis in quibus potest fieri punitio seu cohercio persone. quod cuiuslibet est maius et secundum Scobus de manda

to iudicis ecclesiastici ipsorum malefactorum ad
fines remittendi in. c. vniuersitatis. r. c. vt sa
me de sen. excō. et ita tenent archidi. r. Jo. an
in. c. si clericos. eo. ti. li. vi. ¶ Tertio quādo
iudex laicus videt clericū ad alterius iniuriā
a pparatū et non adest p̄latus suus si ip̄m cle
ricū alias compescere nō p̄t. nā tunc potest
eū sine metu excōicationis ligare vel incarce
rare sc̄dm Inno. qui hoc no. in. c. si vero. de
sen. excō. quē sequit. Lucas de p̄na in l. ge
nerali de curioli. x. C. ¶ Quarto quā iudex secu
laris reperit clericū in crimine flagranti quem
potest p̄ viginti horas detinere sc̄dm Bern.
et Jo. an. Hosti. tñ p̄tra in. c. vt fame. de sen.
excō. et Ban. et Guiller. de monte laudu. i. c.
primo de offi. ordi. in cle. Quos sequit Hen.
boyc. in. c. cū nō ab hoīe. de iudi. Archidia.
tamē in. c. p̄sbiter lxxi. di. et Lucas de pen.
post eū in dicta. l. gnali sequit opinionē p̄mā
q̄ videt esse p̄snerudine approbata. Quinto ca
sus est quā maritus inuenit clericū adulteran
tem cū vxore sua sc̄dm Hosti. r. Hen. boyc. in
dicto. c. si vero. de sen. excō. Cui autem p̄riet
vel incūbit p̄batio clericat⁹ r. corā quo ē ho
die declaratum in. c. si iudex laycus. de sen.
excō. li. vi. ¶ Sextus et vltimus casus est vbi
timetur de fuga debitoris etiā clericici quo

niam creditor potest tunc tale debitorē capere
 iuxta tminos. l. aut pror. 5. si debitorem. ff. q
 in frau. credito. aliena. sunt vt resti. z hoc. abs
 qz metu excommunicationis. Et singulari
 riter ponit. Jo. an. i nouella. z Inno. in. c. vt
 fame. de sen. excō. Et ibi de hoc ¶ Hec vō ci
 tra p̄iudicium potestatis: iurisdictōis z liber
 tatis ecclē p̄strinxisse sufficiat q̄b⁹ nullaten⁹
 derogare intendo. s; solum p̄tuenta v̄itate
 iusticie p̄dicta gratificare p̄sumpsi. Non em̄
 debemus esse adulterantes v̄bum dei veritate
 apostolo. ii. ad corinth. c. ii. Unde nō solū de
 ecclā sed etiā de deo valde perhorrendum est
 aliquid falsi astruere etiā si ad eius laudē vi
 deat p̄tinere vt scribit magister sn̄iarū z ad
 corinth. c. xv. subiungens q̄ nō minori s; ma
 iori fortassis scelere si in deo laudat falsitas
 q̄ vituperet veritas. q̄ est tenaci animo cō
 mendandū z p̄petuo menti tenēdū. Oīa tamē
 submittendo correctioni z determinationi s̄c
 te matris ecclesie. Nam sicut errare v̄l min⁹
 sapere cōis est infirmitas. Sic et in errore p̄
 sistere precipuum est horrende iniquitatis.
 deo gr̄as. ¶ Bernardus Laureti vtriusq; in
 o octoz.

Incipit breuis scriptura sup priuilegiis

et immunitationib⁹ clericor⁹ p^o dominū Bo-
niconcium natum domini Johānis andree
Via propter transgressionē & violationē
nem priuilegioꝝ & immunitatū p^o cano-
nes clericis cōcessaz nōnulli et potissime iu-
ridictioni seculari p̄sidentes. ac etiā pedagio-
rum et guidagiorū exactionib⁹ insistentes &
impositionibus collectis seu talliis agrauā-
tes easdē canonicas sentētiās siue penas ip-
so iure incurrere diuoscūtur q̄ in graue aiaz
suar⁹ noscitur periculū redundare. Ea ppter
cupiens ego Boniconcius natus viri venera-
bilis domini Johānis andree decretor⁹ doc-
toris Bononie ciuis. vt p^o huius cōpendiosi
tractatus lectionem de his cerciorari effecti
ab huiusmodi animab⁹ abstineāt p̄cula pl̄-
ma parētib⁹. breuē circa huiusmodi materie
cōpilationē scripturam formare cōcepi. In
qua hunc ordinem seruabo quia primo distin-
guā duos ordines clericor⁹. Circa primū ipso-
rum ponens eor⁹ priuilegia & casus in quib⁹
priuilegia perdunt. Circa scōm vero tracta-
bo de tribus priuilegiis clericor⁹ principalis-
bus. de ipsis tria mēbra faciens in ipsoꝝ q̄li-
bet priuilegiū. ponendo qualitatē penā trans-
gressor⁹ et casus in quibus perditur priuile-
gium. Demum declarando recitabo mentem

9
c. si iudex laicus de senten. excō. li. vi. Circa
quā q̄stionē submittā z sic ero expeditus ob-
mittens breuitatis causa modū z formā di-
stinguēdi z subdistinguēdi t̄e decretū assumēs
ex solutione vltime mercurialis q̄stionis quā
ipse domin⁹ pater ponit ī sua nouella sup da-
ta sexti libri. ¶ Ad p̄mū veniēs est sciendū q̄
clericōz alii sūt coniugati alii nō cōiugati: sed
diuino obsequio t̄m intēdētes. De coniugatis
igitur z ipsōz p̄uilegiis primo videat̄. Ubi
sciendū est q̄ si clericus coniugat⁹ cū vnica t̄m
z d̄gine cōtraxerit et tonsurā z habitū defe-
rat clericales duplici t̄m gaudet p̄uilegio
munitatis p̄sone vt in ip̄m manus temerari-
as vel violētas iniiciēs ipso facto sentētiā
ex cōmunicationis incurrat. de quo. xvii. q.
iiii. c. si q̄s suadēte dyabolo. z de hoc p̄uile-
gio infra. 5. primo. ¶ Itē gaudet p̄uilegio fori
vt scilz nō possit corā iudice seculari pueniri
vel p̄ ipsum distringi vel ab ipso iudicari vel
puniri nisi fictus. Et quādo posset cleric⁹ nō
coniugatus tōsurā z habitū deferēs clericales
de quo dicā infra. 5. tertiu aūt. in prin. Quo
vero ad oīa alia p̄ter p̄dicta duo nullo gaudz
p̄uilegio Sz ē quo ad alia subiectus coher-
tioni iudicis secularis. Et patēt̄ dicta in ca.
vnico de clerici. con. li. vi. ¶ Pena vero violē
b. i.

ttum pmissa duo p̄uilegia in personas talius
clericorum p̄uigatoꝝ eadē est q̄ est in violētū
um personas clericorū nō p̄uigatoꝝ gaudē-
tium p̄uilegio. de quo in p̄allegato. c. vnico. s̄
in ceteris et ibi videre potes saluis casib⁹ in
ip̄so exceptis. vnde hic non isisto circa ip̄sos
¶ Premissis autē duob⁹ p̄uilegiis tales cle-
rici p̄uigati ip̄o iure sunt priuati ī sex casib⁹
et ip̄soꝝ quolibet ⁊ ip̄o facto coherenti sub-
iacent iudicis secularis ¶ Primus est si bitū
et tonsurā nō deferāt clericales vt in. c. alle-
gato de cleri. p̄u. li. vi. ¶ Secundus ē si sint
bigami vt de biga. c. vnico. li. vi. de his nota-
tur d̄ cle. nō resi. c. vltimo. ⁊ de biga. c. alte-
rationis. li. vi. ¶ Tertius si tonsurā etiā ⁊ ve-
stes clericales deferētes officiū carnificuz et
macellarioꝝ v̄l tabernarioꝝ exercētes moni-
tū infra t̄minū p̄fixum non desisterint vt ī de-
p̄ima devi. et ho. cleri. i. cle. ¶ Quart⁹ si mo-
nitus infra annū nō desistit ioculatoꝝ vel buf-
fonum artē exercere ¶ Quintus q̄n nulla mo-
nitione p̄missa exercet illā artē p̄ annū. ⁊ ista
duo vltima patēt de vita et ho. cle. c. vnico. li.
vi. ¶ Sextus ante degradat⁹ siue exut⁹ ordi-
ne et p̄uilegio clericali reliq̄t seculari iudi-
ci puniēdus de x̄bo. sig. c. nouim⁹. Et aliqui
casus ī q̄bus est aliq̄s degradādus notāt ī c

ad a bolēdā extra de here. In glo. Et de hīs
 quattuor vltimis dicā infra i. 5. tertiū autez.
 Nisi. est autē sciēdū. et ibi videre potes. Nunc
 aut de nō piuga tis tractemus. Circa quos ē
 sciendū q̄ hmōi clerici triplici gaudēt p̄uile-
 gio: nisi ex ipoz culpa ipi casu aliquo se red-
 dant idignos vt infra dicā De q̄bus quorūqz
 singulis videam⁹ ¶ Itē de penis violētū ipa
 priuilegia. et demū de casibus in quibus ipi
 clerici talibus p̄uilegiis vel ipsorum aliquo
 sunt priuati. ¶ Primū priuilegiū cōsistit cir-
 ca immunitatem psone. et hoc tria capitula cō-
 tinet ¶ Primū q̄ in talē clericū etiā volētē te-
 merarias vel violentas manus iniciens per se
 vel per alium ipso facto sententiā excomuni-
 cationis incurrit. de quoz vii. q. iiii. c. si quis
 suadente Ideo autē dixi etiam volentem p̄p̄t
 casum decretalis contingit de senten. excom.
 extra. vnde etiam sine manuum iniectōe de-
 tinens vel intrudens clericū inuitū i custodia
 publica vel priuata vel vinculis huiusmodi sē-
 tentiā incurrit vt eodem ti. c. nup. hoc tñ verū
 est preter q̄s in decretali vbi maius. 5. preterea
 de elec. libro. vi. et i casu decretal ex rescrip-
 to de iure iurā. cum de terminatōe tñ quam ibi
 posuit dñs me⁹ et pater me⁹ super p̄ma glo.
 Sunt tamen cas⁹ in qb⁹ taliter man⁹ iniciēs
 b. ii.

seu iniuriantes in talē clericū etiā remittētem
hūmōi priuilegiū penā nō incurrūt. ¶ Prim⁹
est si p̄lat⁹ ecclesiasticus ipsi⁹ clerici ipsū ca-
pit vel p̄aliū capi facit p̄pter excessum ab eo
cōmissum etiā si faciat eum carceri mācipari
Nam eo casu neqz faciens neqz mandans ex-
cōicationem incurrūt dū tñ ex p̄posito nō ex-
cedat vltra q̄ ipsius rebellio req̄rit: vt de sen-
excō. c. vt fame. z eo. ti. c. si clericos li. vi. Se-
cundus casus si officium in ecclesia hīs ma-
nus iniciat moderate tñ inter turbantes diui-
nū officium: vt eo. ti. c. veniens. ¶ Tertio si ma-
gister in scolarem clericum discipline causa
man⁹ iniciat cū moderata tñ correctiōe Quar-
tus casus si dñs in familiarē Quintus si p̄-
pinquus in p̄pinquū clericū inferioris tñ ḡ-
dus correctionis causa manus apponat mo-
derate tñ. Et p̄missi cas⁹ patēt in. c. cū volūta-
te eo. ti. ¶ Sextus si talē clericū turpiter inue-
tum cū matre filia sorore vel vxore q̄s pcuti-
at vel ledat eo. ti. c. si vere. s. nec ille. ¶ Septi-
mus si ip̄s pcutiēs p̄babilif ignorabat eū es-
se clericū vt i dicto. c. si vere. ¶ Octauus si loco
eū pcuteret: vt eo. ti. c. de sē. excō. extra. Ho-
nus si repellēdo vim i ip̄m man⁹ iniciat. dum
modo id faciat cum moderamine iuculpatē
tutelle vt in p̄allegato. c. si vere. et eo. ti. c. ex

tenore et ibi notatur de homici. c. significasti
 secūdo. Et hi casus notant in p̄dicto. c. cū vo
 lūtate. in glo. ii. ¶ Decimus si amēs vel infās
 vel dormiens talē clericū pcusserit: vt i cle. fur
 osus de homi. in cle. ¶ In p̄missis autē casib⁹
 exceptis a regula z ipsoꝝ quolibet si quis in
 clericū gaudentem hmōi canonis p̄uilegio
 manus inicit violentas nō incurrit senten
 tiam excōicatōis ¶ Casus autē sūt sex in qb⁹
 talis clericus p̄dit p̄uilegiū z extoto exutus
 est p̄uilegio adeo q̄ talis cleric⁹ etiam vltra ca
 sus decē p̄missos i ipsum temerarias vlt vio
 lentas manus iniciens hmōi nō incurrit sen
 tentiā excōicationis submittā infra. 5. tertiu
 aut versi. est autē sciēdum ¶ Secundū capitu
 lum huius p̄uilegiū est q̄ a tali clerico p̄ eius
 p̄sona pedagia vel guidagia aliqua nō exigāt
 vt de censi. c. quāq̄. li. vi Exigētes autē hāc
 penā incurrūt. quia siue exigāt p̄ se siue p̄ aliū
 siue suo nomīe siue alieno. Si p̄sona fuerit si
 gularis: ipso facto incurrit sentē. iā excōica
 tionis Si nō fuerit collegium vlt vniuersita
 tis ciuitatis castri vlt ville vlt alterius loci ip
 se loc⁹ ipso facto subiacet ecclīastico iudicio
 vt in p̄dicto. c. quāq̄ quod est inouatū z ap
 batū p̄ cle. de immuuita. eccle. q̄ quidē sentē
 tiam relaxari nō debēt donec exacta plenarie

restituant: et de transgressione satisfecerit cō
petēt Et tenētur locoz ordinariū postq̄ sciue-
rit aliq̄s tales i currisse sētē tias ipos denūcia-
re vlt̄ facere, denūciari vt̄ i cle. p̄nti. de cē si. Ca-
sus autem in q̄bus talis cleric⁹ pdit tale pri-
uilegium a deo q̄ p̄tra p̄hibitionē p̄missā alit̄
quid exigentes p̄missas penas nō incurrunt
infra submittā in. 5. tertiū autē. ¶ Tertium
huiusmodi priuilegii capitulum ē q̄ q̄buscū
q̄ personalibus oueribus. puta. tā illis col-
lectis et impositionibus nō grauantur Trāf-
gressores autē et ipsorum in hoc fautores si
cōmoniti ab huiusmodi grauaminibus nō de-
sisterint ip̄o facto incurrunt excōicātōnis sē-
tentiam. vt̄ de lmu. eccle. c. nō minus. eo. ti. c.
aduersus. z eo. ti. c. fi. li. vi. z eo. ti. p̄ quam re-
uocata est decretalis clerici. eo. ti. li. vi. p̄quā
decretalem artius contra tales fuerat p̄uisū
¶ Casus autem in q̄bus talis clericus hoc pri-
uilegium perdit a deo q̄ taliter eum grauan-
tes penā sup̄ius descriptam non incurrunt in-
fra submittā. 5. tertiū autem. ver. ex p̄mis-
sis. ¶ Quid autem sit iuris inter talem leua-
tozem pedagogii et clericum. de clericatu q̄stio
oriatur. vide notata in. ca. presenti. de censi.
in cle. inglo. vi. ibi. non negociādī causa. vbi
defertur iuramento clerici si personarum q̄li

ras non dissuadeat vel nisi de contrario fides
 haberetur in promptu ¶ Secundum priuilegi
 um clericorū cōsistit circa immunitatē rerū
 ecclesiasticarum vt ipsi clerici in ipsis taillis
 collectis vel exactionibz aliquibus non gra
 uentur nec ab ipsis ipsoꝝ pūctuum pars a
 liqua subtrahatur vel onera vel quoscunqz
 dominos cōmunitatis vel officiales quomo
 dolibet imponentur vt de immu. eccle. capit.
 non minus. et. c. aduersus. eo. ti. c. fi. li. vi.
 ¶ Est etiam priuilegium ppriarū rerū ipsoꝝ
 clericorum vsibus ppriis deputatarū nō mer
 cimonii causa acqisitarū vel delatarum scz
 q in eis non debent vexari ab aliquibus pe
 dagioꝝ vel guidagioꝝ exactionibus vl
 tributis vt in iuribus supra allegatis z eo. ti.
 c. li. vi. Pena aut exigentiū pedagia vel gui
 dagia ab huiusmodi clericis pro rebus eccle
 siarum vel eoz etiam propriis non acqisitis
 vel delatis negotiationis vel mercimonii cā
 eadam est cum illa de qua dictum est supra. s.
 proxi. ver. secundum capitulū ¶ An autem
 talis clericus gaudeat hoc priuilegio immu
 nitatis i bonis ad ipsum ex parentum suces
 sione vel alio modo prouenientibz. vel in bo
 nis sibi et fratribus communibus vel eidem
 a fratribus datis. Vide in spe. cle. de cleri.

coniu. ver. ad huius. z ver. se. ¶ Quid autem
turis sit si inter clericum et volentem leuare
pedagiū pro ipsiſ rebus oriā q̄ſtio de clerici-
catu. vel an res negociationis causa deferent̄
vide in ſdicta cle p̄nti. in glo. vi. alle. vbi di-
cit q̄ iuramēto deferētū vel ſuoz nūcioꝝ vi-
detur cōmittēdū Idem. Pau. z ſte. ſi pſonas
rum qualitas cōtrariū nō diſſuadeat. vel niſi
de cōtrario fides haberetur i p̄optu. quo ad
perſonā vt illa nō det pedagia videt̄ ſufficere
ſi ſit in hītu vel tōſura clericali. c. ſi iudeꝝ lay-
cus de ſenten. excō. li. vi. Sunt autē quidā ca-
ſus in quibus talis clericus pdit hoc p̄uileꝝi-
um in oīb⁹ rebus ſuis licet alias immunitas
tes fori et pſone retineat. Primus q̄n habitū
et tonsuram deferēs clericales publice z pſo-
naliter exercet officiū carnificū macellarioꝝ
vel tabernarioꝝ z tertio z nomiatiſ monit⁹
non deſiſtit tale officium exercere. vel ſi deſi-
ſtit tamen poſt ea illud reaſſumit vt in cle. vni-
ca. de vi. et ho. cle. in cle. Itē ſecūdo pdit quā-
doq; quo ad bona quedā tm̄ ſcꝝ acquiſita vel
delata negociationis causa q̄n. ſ. talis negoti-
atio clericis p̄hibet̄. qd̄ poteſt colligi p̄ cano-
nes. lxxxviii. di. fornicari. xi. di. c. p̄ſbitorꝝ
z. c. cleric⁹ victū. z. c. ſe. xliii. q. liii. c. cl̄ici de
vi. et ho. cle. c. pe. et vlti. et hoc vey āte ad moſ

nitōez a suo plato factā vt ab hmōi illicita ne
 gortatione clericus desistat. Itā si post talem
 admonitiōē nō desistat non solū in vacatōis
 vel delatis negociatōis causa pdit hoc priuilegiū
 sed etiā in deputatis vsibus ppriis ip-
 sorū clericorū vt de vt. z ho. cle. c. fi. Ibi tñ te-
 net dominus et pater meus q̄ ipso clerico ab
 hmōi negociatiōe illicita desistēte reassumit
 priuilegiū quo ad deputata ppriis vsib⁹ vt
 in nouella sup ipsa decretali videre potes. Ca-
 sus autē i q̄bus talis clericus pdit priuilegiū
 clericale videre poteris. 5. proxi. ver. est autē
 sciēduz. Tertiu autē priuilegiū cōsistit circa
 immunitatē fori videlicet vt talis cleric⁹ non
 piugatus siue in sacris siue i mōribus tātūz
 cōstitutus sic etiā solummodo tonsuram hñs
 clericalē icedēs in habitu clericali z tonsura
 etiam volēs corā seculari iudice conueniri vl
 trahi non possit vel ab ipso iudicari vel distri-
 gi siue criminaliter siue ciuilitē agatur vt xi
 q. 1. c. 1. z ii. z se. z de fo. compe. c. 1. z. ii. z. c. si q̄s
 contra clericū. ideo autē dixi supra etiam vo-
 lens quia tali priuilegio per pactum priuato-
 rum renunciari non potest vt. xi. q. iii. c. in oli-
 taet. c. placuit et de fo. cōpc. si. diligētī. q̄ au-
 tem dixi ipsum nō posse distringi siue iudica-
 ri p̄ iudicē secularē vtz intelligas vbi ipse ci

uilem habitum et tonsuram deferens deliquens
a suo prelato punitur seruata forma. c. cum non
ab homine. de iudi. esset. incorrigibilis. Nam
tunc per secularē iudicem posset distringi et
puniri. et hoc verum ad requisitionē iudicis
ecclesiastici. Sed absque ipsius requisitione vel
inuocatione iudex secularis nullam in talem
clericum quātūcumque sit in corrigibilis iuris-
dictionem haberet vel correctionē. ut patet in
dicto. c. cum non ab homine. et ibi scripsit do-
minus et pater meus in verbo comprimendis quod lo-
quitur in clerico deferente habitū et tonsuram
de quo promisi. Sed si dimisso habitu et tonsura
immisceret se seuis uō esset dubiū quod statim pde-
ret priuilegiū per c. cum non ab homine. et de sen. ex
cō. c. ppendimus. ut infra dicam. nec erit hoc
casu necessaria degradatio actualis ut in illa
decretali cum non ab homine. de iudicis. De
na autem secularium iudicum uolūtatiū huiusmodi
priuilegiū hec est: quia siue civiliter siue cri-
minaliter contra talē agatur ipso iure professio co-
ram ipso facta per talem clericum etiam si fue-
rit sententia contra ipsum lata non tenet aliqua
a non suo iudice lata. l. q. i. primis. ver. de p-
sona. de psuetu. c. ad audientiam. de iud. at si
clerici. de fo. compe. si diligenti. C. si a non cō-
pe. iud. l. vi. Item quia si sciens talē esse cleri-

cum ipm psonaliter p sevel p alium distrinxe-
 rit vel captiuu tenuerit vl uanuis iniecerit
 in eum violētas vl eum punierit tāq̄ viola-
 tor imunitatis. de quo supra. 5. nūc aut̄ ī pn-
 ipso facto sententiā excōicationis incurrit per
 canonē si quis suadēte. xvii. q. iiii. salua de
 terminatione. c. si iudex. de sen. excō. li. vi. de
 qua infra submittrā Sz quia principalit̄ pp̄t
 hoc vltimū priuilegiū eius mat̄ā hāc scrip-
 turā p̄posui idcirco circa hoc instabo. Et pri-
 mo enumerabo tres casus in q̄bus cleric⁹ ta-
 lis ip̄o iure etiā nulla p̄missa monitiōe priua-
 tus est quocūqz trium p̄missoz priuilegioz.
 scilz immunitatis p̄sone rez et fori. vel ip̄oz
 quodlibet vt p hoc appareat q̄n ī hiis oībus
 vel ip̄ozum quodlibet subiaceat cohercioni
 iudicis secularis Secundo enumerabo ali-
 os tres casus in quibus est necessariā moniti-
 o infra ver. nota ergo. ¶ Tertio p̄sequar de-
 terminationem decretalis si iudex infra. ver
 verum. Quarto dubium circa illam emergēs
 decidam infra ver. q̄ri autē posset ¶ Est autē
 sciendum tres esse casus ī quibus ip̄o facto
 etiā nulla monitione p̄missa talis cleric⁹
 ex toto perdit priuilegium clericale. Primus
 cas⁹ est q̄n clericus degradat⁹ actuali r̄liq̄t
 iudicio seculari iudici puniēd⁹ vt de ver. sig.

c. nouimus. et ibi notatur casus in quibus de
gdatio talest facienda. et de hereti. c. abolen-
dam. in glo. tribus autem. Formam autem tam abbat
quam actualis degradationis videre potes in c.
degradatio. de penis. li. vi. ¶ Secundus cas-
sus est si talis clericus habitum et tonsuram etiam
deferens clericales per annum excercet artem goli-
ardi vel ioculatoris. ut in. c. unico. de vi. et ho-
cle. lib. vi. Tertius casus est quando talis cle-
ricus habitu et tonsura dimissis et assumpto lai-
cali habitu seuis enormibus publice vel no-
torie se immiscet Sed in hoc casu ultimo est di-
stinguendum inter crimina enormia mediocria
et leuia. Cui distinctioni bene puenit distinc-
tio quam facit dominus et pater meus cum quirit
de absolutione inferentium personalem iniurias
clericis super. c. puenit. de sen. excō. ut sic di-
camus quod in primo casu quando scilicet habitu
et tonsura dimissis et assumpto habitu laicali
se immiscet enormibus vel seuis criminibus si-
ue crudelitatis Et dicitur excessus enormis
cum sine scādalo tollerari non potest: ut de se
excō. c. cum illorum ver. nos tamen. tunc ipso
facto pdet priuilegium sine aliqua monitioe
et in hoc casu intelligatur decretalis ex pte.
de priuile. que loquitur in iudice. et que ibi no-
tatur: ubi etiam dicit dominus et pater meus ipas

decretalem loquitur de tollerētia approbatiōis
 z eodem modo intelliguntur dicte decretales
 de sen. excō. c. ppendimus z. c. cū non ab hoīe
 vbi tex. q̄ quidem sacerdos p̄ eo q̄ filiū regis
 falso noiare p̄sumpserit z armis acceptis se
 ditionem fecit z guerrā a comite iussus est fu
 stigari. quo post ea eius mādato traditus est
 patibulo expiravit. z īfra-fraternitati tue du
 xim̄ r̄ndendum q̄ si memoratus sacerdos t̄i
 modo excessit z arma ferens nō ppulsando s̄
 inferēdo iniuriā fuit occisus nō videt̄ nobis
 q̄ interfectores eius p̄pter hoc ad obtinēdā
 absolutōez ap. sedē adire cogāt z. c. cū nō ab
 homine. vbi tex. occisores clericoz aut presbi
 terorum q̄ p̄empto habitu clericali tyranidī
 z enormitati se inuerecūde immiscant in odiū
 clericalis excessus etiam timorē atqz correc
 tionē similitum canone late sententie minime
 cohercentur *Lex. istorū duozū capitulorū. c.*
ppendimus et. c. cū non ab homine. nō sūt de
hoc libro: sed sunt additiones vbi glosa ap p
bans hanc distinctionem dicit sic intelligitur
c. i. de apost. q̄et in iudice z in nō habere iuris
ditionem possunt intelligi Et enormia sic cru
delia delicta in hoc casu intelligo si ip̄e attep
tando se imisceat hostiliaribus aggressuris
incendiis occisionibus multationibus vel

graubus et enormibus p[er]cussionibus etiam
p[ro]pter membri detr[uc]ationē: v[el] si graues et
p[er]iculosas inserat plagas ex q[ui]b[us] magna seq[ue]t[ur]
effusio sanguinis vel ossiū fractio: vel mēbri
debilitatio ⁊ potissime si ista talia in ep[iscop]m vel
abbatē vel alias suorum p[re]latū p[ro]mittat. de se.
excō. cū illoz. ⁊ si. nos tū maxime si talia p[ro]pe
traret: vt ascisinus v[el] p[re]cio p[ro]ductus vel pacto
vt de homi. c. j. ⁊. ii. ⁊. eo. ti. c. p[ro] b[er]nani. li. vj.
¶ Item si sacrilegiū p[ro]mittat eccl[esi]as cū frac
tōne spoliādo vel violādo v[el] incēdēdo: v[el] cri
mē lese maiestatis v[el] patrie p[ro]ditōne v[el] crimē
falsi siue falsū instrū p[ro]ficiēdo vel falsādo si
gillum autenticum siue falsā fabricādo mone
ram siue falsum testimoniū p[ro]hibēdo coraz iu
dice seculari et maxime ī causā criminali vbi
pena criminalis debeat[ur] vt de crimi. i. fal. c.
j. vel si latro famos[us] q[ui] sine peccato occiditur
xxiii. q. v. cū h[ab]e. C. q[ui] li. si. iudi. vendi. se. l.
vna vel si sit depopulatoz agroz. ad q[ui]d facti.
c. iter alta de imunita. eccle. Et si raptū viri
v[el] mulieris ⁊ maxie x[risti]an[us] p[ro]mittat ⁊ potissi
me vt ip[s]is abutatur. v[el] si taliū fuerit opp[ro]ssor
v[el] fuerit public[us] ⁊ famos[us] sodōit[ur] vel public[us]
leno. In p[re]dictis em̄ casibus ⁊ aliis s[im]ilib[us] con
mittitur enorme delictū siue crimē. ⁊ talis cle
ricus p[ro]dit ip[s]o iure p[re]iurlegiū clericale vt su

pra. ad qđ facit. si. q. j. in primis. z. c. mult. et
 quod ibi notat i glo. argumētū illā vt dicit ca
 non. xxiiii. q. j. p̄ma. c. nō auferam⁹. nemo du
 bitat grauius delictū esse q̄ grauius vidicef
 ad idē in autē. vt fratrū filii. colla. viii. in fi.
 vbi dicitur in equali delicto em̄ primas imi
 nere penas iustum putam⁹. S; si hmōi cleri
 ci p̄uincātur z p̄tra ip̄os ifamia laboret vt qz
 p̄sueuerit talia aptētare enormia z diutius p̄
 seuerauerit z fuerit iueterati p̄dunt huiusmo
 di p̄uilegium ip̄o facto etiā quo ad forz cleris
 cale. z hoc dico p̄pter scripta patris mei i p̄
 dicto. c. p̄pendimus. qz vt ibi patz aliq̄ volūt
 dicere q̄ talis captus debet eccl̄iastico iudici
 restitui quod nō placet. z si e ostendo. ¶ Si
 enim exercet p̄ annū officium goliardi v̄l buf
 fonis p̄ cui⁹ exercitium iūria nemī irrogat̄
 p̄dit omne p̄uilegium clericale: vt supra pre
 dixi i casu prox̄io. multo fortius si p̄seueret i
 his enormitatibus ex q̄bus magna iūria ir
 gatur. vt si id q̄ minus videt̄ iesse inest: ergo
 et cetera. vt de elec. ca. cum in cunctis. hoc eti
 am placet. Bernardo i p̄dicto. c. p̄pēdim⁹ in
 dicta glo. ponendo disiunctiuam v̄l immiscē
 do se et ita perdunt tales clerici ip̄o facto p̄u
 legiū clericale. Et hoc potissime si tal' clericus
 sit i minorib⁹ ordinibz p̄stitut⁹ Indecēs em̄

illis p̄ ecclesiam subueniri p̄ quos cōstat ī ecclesia t̄m̄ scandalū generari ne clerici. vel mo- c sacerdotibus et maliciis talibus est occurrē- dum: vt in p̄dicto. c. ex pte tertio. de priuilegiis. et de rescrip. sedes ap. ff. de reuend. l. in fūdo. ¶ In secundo vero et in tertio casibus q̄n̄ se- dimisso habitu z tonsura mediocria vel leuia p̄mittit tūc dico q̄ nō p̄dit ipso facto priuilegiū: sed necessaria est p̄lati sui p̄cedens trina monitio vel vna p̄emptoria p̄ om̄ibus his di- erum p̄petentia interuala: vt de sentē. ex cō. c. cōstitutionē. li. vi. in fi. vt moneantur vt ipsi habitū reassumāt z a talibus desistant. j̄nde si talis clericus ante ip̄az admonitionē p̄dictā deposito habitu p̄mittat adulterium vel for- nicationē vel publice tenet cōcubinā vel aliū in sua possessione p̄turbet vel leuiter p̄cutiat: vel publicus sit lusoꝝ hazardi vel aleaz v̄l pu- blice ipsum ludum teneat. vel si occultus latro vel famosus vel in causis sanguinis se im- misceat. vel alias inhonestam vitā clericus ducat vel indecentibus clericis negotiationibus se im- misceat. que et similia possent dici mediocria crimina. v̄l arma publice portet vel per taber- nas discurrat v̄l publicus sit aleatoꝝ v̄l venat- ionī aut occupationī prohibite clericis intē- dat vel comā nutriat vel administrationi lay

corum se ingerat. de qua ne clerici. vel nona. c. ii. vel similia peragat q̄ possūt minora crimina appellari. in q̄bus omnib⁹ casib⁹ est necessaria prelati sui monitio p̄cedēs ad hoc ut postea sit priuatus hoc priuilegio si nō respuerit p̄dit hui⁹ modi p̄uilegiū clericale. Et in his casib⁹ locū habet decretalis cōtingit. ii. de sē ten. excō. allegata. et omnia iura et glose q̄ videntur esse cōtrarie ad cōcordiā reducuntur. Nota ergo tres esse casus in q̄bus requiritur admonitio p̄cedens Primus est q̄n dimissa tonsura et hītu clericali licet nō imisceat se eorum normibus vel tirānicis de quibus supra assumit habitū laycalem si tunc tertio monit⁹ per uū prelatum ipsum habitū dimissum nō reassumit elapso monitionis tēpore ante reassumptionē puatus est priuilegio clericali. et multo fortius si post ipam admonitionē i tali hītu laycali arma deferat militaria. t̄s enim clerici qui tertio moniti nō desinūt talia facere de p̄uilegio clericorū subsidiū aliquō habere non debēt ut in. c. inaudientia. de sen. excō. vel comā nutriat vel aliquod simile peragat vel aliqua mediocria crimina cōmittat: de quibus supra dixit monitus habitum nō reassumat et ab huiusmodi nō desistat et sic intelligitur decretalis c. ntingit de se. excō. et

Bern. hāc distinctionē ap pbat in. c. ad audi
entiam. de. sen. excō. ¶ Scdus cas⁹ est si cle
ricus artē ioculatoris v^l goliardi siue buffo
nis exerceat minori spacio ānuali si infra ipz
tēpus tertio a suo p̄lato monitus ante trāfac
tum hmōi monitionis tps a talib⁹ nō desistit
ip̄o factō pdit omne p̄uilegiū clericale vt in. c.
i. de vita et ho. cle. li. vi. z ibi p̄ Archidia. Est
etiam hoc itelligēd de p̄uilegio canonis si q̄
suadēte. quanq̄ talis cleric⁹ sit in sacris. p̄ q̄
facit tex. ip̄s⁹ decretalis dū dicit oī p̄uilegio
ad idem de maio. z obedi. c. solite. i. fi. l3 Jo.
mona. dicat p̄trariū i illa decre. alleg. li. vi.
Tertius cas⁹ ē q̄n t^lis cleric⁹ incedēs vt laic
cus publice notorie specialit̄ exercēs offi
cium carnificū siue macellariorū aut taberna
riorū tertio z noiati monitus ab officio hmōi
nō desistat infra t̄minū assignatum vel illud
officiū postea reassumpsit quicūqz z quādiu il
li officio i^lsisterit omni p̄uilegio clericali carz
vt i. cle. vnica. de vi. z ho. cle. in cle. In p̄mis
sis ergo sex casib⁹ ip̄o iure pdit p̄uilegiū cle
ricale i oib⁹: scz quo ad immunitatē persone
rerum et fori. de quibus vide supra in quolibet
predictorum sex casuum contra talem cle
ricum aliquid attēptans non incurrit penas
prescriptas vel earuz aliquas vt supra patuit

¶ Ex premissis igitur nota quod quandoque clericus non coniugatus perdit privilegium quo ad quendam ex bonis suis tantum puta delatis negociationis causa. sed non quo ad propria non delata negotiationis causa. In idem perdit non solum in delatis mercimonii causa: sed etiam in deputatis propriis visibus et predicta colligere potes ex. 5. ii. supra ver. est autem sciendum. Quandoque perdit privilegium non solum rex sed etiam fori et persone: et sic priuatur omni privilegio clericali. quod colligas ex. 5. iii. Si autem discretio oriat in iudicem ecclesiasticum asserentem talem clericum non perdidisse privilegium: et iudicem seculari asserentem eum perdidisse: quis de hoc cognoscere debeat dicam infra ver. in secundo. ¶ Clerici quod sepe est dare quod seculari iurisdictione habentes propter maleficia capiunt et captivos detinent clericos non exutos privilegio clericali que petunt se ad suum fori ecclesiasticum remitti. vel ab ecclesiastico iudice repetuntur super quo emanat provisio decretalis si iudex. de sententia. com. li. vi. Idcirco ad ipsius evidentiam est sciendum quod ipsa decretalis simul de immunitate persone et fori tractans ponit quid iuris quod iudex secularis habet malefactorum captivum qui se asserit clericum et petit ad suum iudicem ecclesiasticum remitti vel ipsum iudicem.

de ecclesiasticus repetit. Ex quo talis colligitur distinctio. aut querit de remissione quae sit fienda. aut de cognitione tituli et ordinis clericalis ad quam spectat ipsa cognitio. ¶ In hoc secundo casu determinat dicta decretal s nulla huius distinctio et cognitio an talis sit clericus vel non semper ad ecclesiasticum iudicem pertinet tamquam de re spirituali. ad quam tamen faciendam. debet vocare illum secularem iudicem vel alium cuius interest. Et eadem ratione puto idem iuris si iudex secularis profitens illum forte esse clericum asserat tamen illum non debere gaudere privilegio clericali forte propter alterum illorum sex casuum quos permisi. ¶ In primo vero casu quando scilicet de remissione facienda queritur distinguit an sit notorium et talis detentus est clericus qui privilegio debeat gaudere clericali. vel saltem fama eum esse talem vel estimatione communi pro tali habeatur: aut alterum istorum non concurrat. In primo casu dicit ante aliquam cognitionem de clericatu vel clericali titulo ipsum statim esse remittendum. et hoc intelligo siue in clericali siue in layicali habitu fuerit deprehensus. alias iudex secularis incurrit penas de quibus supra in. 5. nunc autem in primo. et. 5. tertium autem. ver. pena. Et dicit idem in eo quod ante deprehensionem se gerens pro clerico et in clericali habitu fuit deprehensus. quod autem

supra dictū est ipm statū remittēdū. itelligas
 nō p̄cipiti tñ festiatiōe nec moratoria p̄tracti
 one vt etiā ibi scripsit dñs pater me⁹ sup̄ vbo
 statiz. In sc̄do casu qñ nō hēbat cōiter p̄ cle
 rico s̄z p̄ layco z ip̄e p̄ layco se publice gere
 bat hoc casu dicit q̄ s̄z dep̄hēisionis tpe i cleri
 cali h̄itu fuerit rep̄ius nō fiet remissio donec
 fidem de clericali titulo fecerit corā iudice tñ
 eccl̄iastico vt supra. om̄is tñ p̄cess⁹ scl̄aris iu
 dicis iterim p̄tra ip̄z cōquiescet pendēte ipsa
 monitiōe de clericali. ¶ Queri autē posset an
 ad p̄bationē clericat⁹ sufficiat p̄ducere etiā
 papalem litterā i qua q̄s cleric⁹ z canonicus
 noietur. Circa qd̄ est sciendū q̄ dñs Guiller.
 de p̄dala bononie hāc q̄stōnē disputauit. quā
 q̄stionem posuit dñs pater me⁹ sub regl̄a non
 s̄z actori. de reg. iu. li. vi. vbi re. p̄bat solutio
 nem ip̄ius Guil. q̄ distinguebat inter agētem
 et excipientem dicens q̄ si quis ageret vendi
 cando b̄nificium vel ius aliquod qd̄ clerico tā
 tum cōpetebat non sufficeret talis littera ad
 clericatum p̄bādū. Si nō excipiebat de cleri
 catu ad forū declinādū vl̄ se defendēdum tūc
 sufficet. dñs pater meus improbās istud se
 cundum dictū Guil. excusabilē reddit. si vero
 allegauit decretalē si iudex. de sen. excō. li. vi
 qz eam non vidit dicit p̄ ip̄am decretalē poni

quattuor casus quoz tres indubitatos dicit
p ipsam decretalem. Primus est qñ fama ē
captiuum esse clericū. Secundus qñ cōiter p
clerico habet. Tertius qñ deprehēdit in ha-
bitu clericali is q prius nō habebatur p cle-
rico: qz cum in qōlibet p̄dictoz casu sine ti-
tuli p̄batione sit remittēdus multo forti⁹ si
ipsoz triū aliquo p̄currēte vltra id talē exhi-
beat lram p quod dicit dubiū soluz in primo
casu remanere: scz qñ prius habebatur p la-
ico qui deprehensus fuit in habitu clericali v̄l
laicali nō curo. Ex hoc q̄rto casu dicit Guil.
nō procedere cū p ipsam decretalē si iudex lai-
cus hoc casu debeat de titulo clericali fidē fa-
cere dicit q talis littera nō sufficit z hoc idu-
cit p̄sumptio p̄tra ipsum surgens ex delat idē
habitus laicalis p̄cedētis. z dicit hoc h̄re lo-
cum etiam si ad sui defentionē talē litteraz p
ducat: et q talis lra etiam nedum executoria
vel ad lites ipetrata sed etiā nec beueficia: is
in qua ip̄e cleric⁹ noiē sufficiat dicit p̄bare p
decretalē ex lris de trāfacti. Nā si lre ad b̄nsi-
cium ipetrata sint surrepticie eo nō ex̄nte cle-
rico satz patz q clericat⁹ p̄tes lras nō p̄bat
cū t̄lis lra possit de factoz nō clericū ipetrari
Curiosus de hoc videre posset p eū i nouella
sup regla nō licz actori. de reg. iiii. li. vi.

¶ Tractat⁹ dñi Bonicoci de p̄slegiis
et imunitatib⁹ clericoy finitfelicitet.

Sequūt^r q̄dā aduisamēta ī fauorē exēptio
nū p̄suādaz facta q̄ alias rite fctē sūt cū pau
Rino sciē⁹ q̄vtroqz (cis allegatiōib⁹
iure ī oib⁹ rite z legitie ordiato etiā in
legib⁹ ciuilib⁹ z canonic⁹. gñalibus z puatis
duo p̄cipue sūt pōderāda: scz auctoritas z cā
siue ratio. z ī illa causa p̄siderāt tria specialit̄
scz q̄d liceat scōz eq̄rat ē. q̄d deceat p̄m hōesta
tē. q̄d expediat p̄m vtilitatē. Ista patēt ī mlt⁹
loc⁹ p̄serti in q̄ttuor p̄mis distictōib⁹ decreti
Itē certū est q̄ ista oīa p̄currerūt z p̄currūt ī
cōcessione exēptionū facta q̄s p̄limis capitul⁹
z religiosis p̄serti ordinis s̄cti B̄ndicti clu
niacē⁹. z cisterciens⁹. q̄s duos scz cluniacē⁹ z
cisterciens⁹ p̄mendat. Petrus blesē⁹. q̄ fuit
anglicus ī suis eplis. et idem de ordine cartu
siē⁹. celestīnorum mendicātium et quod pri⁹
poni potuit de ordine sancti Johannis et do
minorum chipri et multoz alioz. In his
enim non defuit auctoritas. interuenit enim ī
illis romane ecelesie auctoritas cui dictum ē
¶ Quodcunqz ligaueris sup terrā erit ligatū
z in celis. c. solite. de maio. z obe. cui dictū ē
pascē oues meas: z mlt̄a alia q̄ p̄mo euāglic⁹

110
declarat. et que ius et auctoritatem sacris cano-
nibus impartitur. habet enim ius condendi cano-
nes: ut pote quod caput et cardo est omnium ecclesia-
rum a cuius regula nemini licet dissentire. et quod
ita canonicam auctoritatem prestat: ut se ipsam non
subiciat eis. et quod auctoritas semper in sacris ca-
nonibus intelligitur reservata et quam generalibus
consiliis robur prebet. hec omnia patentur variis in lo-
cis presertim in tricesima quinta causa maxime
in. 5. his ita respondet. q. 1. et in. c. significasti.
de elec. et quam potest plures episcopatus in unum coniungere
et unum in plures divideri in. c. sicut unire de
privilegiis. cum suis procor. et quam omnes dignitates
etiam patriarchatus instituit in. c. omnes xxii.
di. illam vero solus ipse fundavit. et super petram si-
dei mox nascentis erexit quam beato Petro eterne
vite clavigero terrarum superis: et celestis imperii iura
commisit. Quam quidem romanam ecclesiam non
quolibet terrena sententia: sed illud verbum quo
constitutum est celum et terra pro quod denique om-
nia condita sunt elementa fundavit. ut ibi illa
Petri apostoli meritum deinde secuta iussione
domini conciliorum venerandorum auctoritas singulariter
tradidit in ecclesiis preteritatem: scilicet exequendo mandatum
datum domini: ut in. 5. huic etiam. xviii. di. et
multa talia possunt adduci que sunt vulgarissimi
ma preteritatem sedis apostolice et romani pontificis

declarantia: iste est cui dici nō potest salua re-
 gula fidei cur ita facis. Item in multis con-
 fessionibus exemptionū interuenerūt preces
 regū principū et aliorum gloriosoz fundato-
 rum ecclesiaz et monasteriorum quoz aliqui
 nunq̄ illa seu illas erexissent dotassent et fun-
 dassent nisi fuisset eisdem cōcessa exēptio a iu-
 go ordinarioz: sicut patet in fūdatōne mona-
 sterii cluniacen. et multoz mēbrozū suoz. Itē
 in multis interuenit consensus episcopozum
 ex abūdātī cautela. et insuper recōpēsatio eq̄-
 ualens inquātum asserēbāt sua intesse ī exēp-
 tionibus: igitur nō defuit auctoritas et cōsen-
 sus. Cause uero exemptionū in capitulis et re-
 ligionibus sunt plures inter quas est vna op-
 pressio que ut p̄munit̄ videm⁹ fit p̄ ordinari-
 os et suos officarios religiosus presertim in
 exactionibus et mulctationibus peccātū mo-
 nachozum q̄ pena pecuniaria puniri nō debe-
 rent cū proprium nō habeant. et delictū p̄sone
 in damnū ecclesie redundare nō debet. i. c. de
 reg. iu. li. vi. et ī multis aliis variis modis p̄
 ordinarios et suos officarios opprimūtur si-
 cut p̄legenti. xviii. causam. et totū titulū de ex-
 cessi. pla. in antiquis vi. et cle. luculēter appa-
 ret et experientia quotidiana hoc manifestat
 his autem oppressionibus ut plurimum occa-

tionem prebere solet dispar ordinarioꝝ ⁊ reli-
gioꝝ professio. et habit⁹ in quo bene nō cō-
cordat psalteriū cū cythara i. c. diuersis sala-
ciis. de cle. piuga. ⁊ scriptū est. nō arabis cuz
boue ⁊ asino. et regulariter q̄sqz ppria sorte
cōsulta requirit talē exterius qualē se noue-
rit interius. ⁊ ideo solet dici q̄ sicut laici eleri-
cis oppido sūt infesti: ita clerici religiosi.
Scda oppressio occasionū orit̄ a sublimitate
psidentie dignitatis ep̄alis. dignitates enim
et pt̄tes attēta iclinatiōe hūana q̄ procliuis
est ad malū si improbissimūquāqz ceciderint
innumerabilia dāna ⁊ strages. inexecrabiles
dāt vt dicit Boecii⁹ in. ii. de psolatione. vñ p̄
sulare ipeium qd̄ libertatis p̄ncipiū fue-
rat propter superbiam consulū veteres ro-
mani ab olere cupierūt q̄ ppter eandē super-
biam prius regnum de ciuitate nomen abstu-
lerunt: ⁊ breuif p̄aro hmōi dignitates p̄bis
deferunt. vt dicit ibi Boecius. grandis ergo
potentia ⁊ dignitatis preeminētia. cū humi-
litate et infirmitate religiosorum secundā oc-
casione tribuit oppressionum ¶ Tertia occa-
sio est insacrabilis vorago habēdi ordinari-
enim in petitione quā faciunt de reuocatione
exēptionū pl⁹ p̄uertūt aciē mētis sue ad lac-
lanā ouium recipiēdū q̄ ad pabulū vite etne

ouibus ministrandum. abint igit ordinariū
 honores pōpasz nūmos z pl⁹ p̄esse q̄z p̄desse
 desiderant. ¶ P̄dest et alias sumi occasio va
 riis modis hmōi oppressionū P̄dima igit cā
 p̄cessionis exēptionū fuit opp̄ssio ordinario
 rum que tāgit etiā exēptiones capituloꝝ ec
 clesiaz cathedralium q̄ regularit̄ puato odio
 p̄sequūtur ep̄i. z ideo vt alibi dicitur. P̄ost i. licz
 ep̄s sit sponsus z eccl̄ia seu capitulū sit sp̄sa
 nō formidādū q̄ mutuo amore se spoliēt. p̄p̄
 quod p̄cedūt inter eos donatōnes. z hmōi ta
 lia q̄ nō p̄cederēt iter virū z vxorē ¶ Alia aut̄
 causa hmōi exēptionū q̄ satis orit̄ a p̄ina fuit
 quies q̄ multū ē necessaria in p̄tēplatione. et
 p̄pterea b̄t̄s Gregorius nō solū p̄hibet ep̄i
 scopos mala inferre religiosis. ymo et qd̄ pl⁹
 est p̄hibet fieri in locis ip̄oz id qd̄ alias ē de
 ḡne boni. p̄hibet enim missas publicas p̄ ep̄i
 scopos in cenobio fieri omnino. vnde dicit in
 c. luminoso. xviii. q. ii. in hunc modū. p̄limis
 in monasteriis multa a presulib⁹ p̄iudicia
 atqz grauamina monachos pertulisse cogno
 uimus. oportet ergo de futura quiete eoz
 salubri ordinatōne disponere q̄tin⁹ p̄uersātes
 ī illis in dei seruicio gr̄a illis suffragrāte mē
 te lib̄a p̄seuerēt. missas q̄qz publicas in cen
 obio fieri oīno p̄hibe⁹ ne in dei fuoz recessi

bus et eoz receptaculis vlla ppl'is prebeat
occafio puentus. qz nō expedit animabus eo-
rum nec audeat ibi epus cathedrā collocare.
nec quālibet prātez exercere ipādī nec aliquā
ordinationē quāuis leuissimā faciēdi nisi ab
abbate fuerit rogatus. q̄tinus monachi sēp
maneant in abbatū suoz prātevt remot; vera
cionibus ac cunctis grauaminib; diuinū op;
cum sūma animi deuotione perficiant. hec
tibi ponuntur ad litteram.

Imile fere q̄tū tangit ad quietem scri-
bit idem beatus Grego. oibus ep̄is in
c. q̄ si eadē causa. et quere ibi inter cetera di-
cit quam sit necessariū monasterioz quieti p-
spicere z c. z sequitur infra. hāc ergo scripto-
rum nostroz paginā oī futuro tpe ab ep̄is oī-
bus firmā statuimus illibatāq; seruari. vt z
sue ecclesie iuuante dño tātummodo sit iure
cōtenti z monasteria eccl'asticis p̄ditionibus
seu āgariis vel quibuslib; obsequiis secularib;
nullo modo subiaceant. nullis canonicis iu-
ribus deseruiāt. s; remotis vexatiōib; z cun-
ctis grauaminib; dīnū op; cum summa ai de-
uotione pficiant hec ponūtur tibi ad litteraz
que etiam patent ī variis aliis locis. quies q̄
in cōtemplādo vna causa potissima exemptō-
num existit ¶ Alia causa assignari potuit pro

fessionum diuersitas. q̄ licentia decentia z ex
 pedientia coadiuuat. nō enim videtur. decēs
 illum esse magistrum ī disciplinis regularib⁹
 et contemplatiuis actib⁹ qui nō nouit se fuis-
 se discipulum vt in. c. cum in magistrū. de elec
 nam si difficile est in exptos diuinis officiis
 applicare. multo difficilius ē inexpertos ex
 pertis presidere. multa sunt iura ad hoc. vide
 mus enim per experientiam oculatā q̄ nunq̄
 fuit tante cōuersationis ep̄s in ecclesia matif
 cōn. qui sic regulare potuisset monasteriū vir
 zilecen. vel etiam clumacen. et sic de multis a
 liis sicut diuino munere sub abbatū pleno re
 gimine floruerunt z florent in sanctitate z re
 ligione. et eadem videmus etiā propter h̄itus
 et religionis diuersitatē. religios⁹ nō potest
 eligi in p̄latum disparis religionis habitus
 vel p̄fessionis in. cl. j. de electi. cum suis con
 cor. et ad primum punctum adhuc adduco.
 ¶ Alia causa est mandatorum p̄ plures et di
 uersos superiores factorum cōtrarietas z di
 uersitas. Cum enim cōstet secundum Aristo
 telem. vii. methaphi. q̄ pluralitas principuz
 est seditiosa. quostiens abbas et episcopus p̄
 sunt monasterio regulariter videmus q̄ semp
 est dissentio in mandatis et iurisdictione ip̄
 sorum. vnus asserit ad se quandoqz cognitio

nem vniuersarū causarū ī subditos p̄tineret a
tione maioris superioritatis. Ali⁹ asserit q̄ imo
ad se p̄tinet ratione immediatī dñi: vel saltē
iure p̄uentionis. Ep̄us asserit q̄iqz q̄ abbas
nō debet se intrmittere de monachis nisi in
facto ceremoniarū. Abbas asserit q̄ imo ⁊ de
transgressione mādatorū dei maxime. sic qz ⁊
alias varie tāta ē contrarietas tāta perplexi-
tas p̄sertim ex ambitione alias causata tāta
q̄ inde sepe eliciūtur cōtraria mādara. vnus
ligat alius absoluit. vnus p̄sequitur subditū
alter defendit. vn⁹ deprimat. alē extollit. vn⁹
odio habet ⁊ alē diligit. seditiones diffidunt
p̄ claustra ⁊ dissolutio. et interim factus est q̄
cultum superioris pluralitas in multis reli-
giosis est seditiosa. scandalum et ludibriū
populorum p̄bens monachis occasionem
multorum maleficiorum. Virgilius igitur reli-
giosorum concio regitnr ⁊ gubernatur sub di-
ctione vnici pastoris scilicet abbatis poten-
tis in opere et sermone quem nedum doctri-
na mandatorum dei et statutorum regulariū
quinymo et experientia. obseruantie regula-
ris doctum reddit et commendatum: q̄ expe-
tere talem superiorem concursum. seditiosus
quorum vnus inexpers est obseruantie et di-
scipline regularis. ⁊ alibi scribitur q̄ popul⁹

sub vno p̄ncipe solet p̄ficere et cadere sub
 diuersis. ¶ Quinta causa exēptionū fuit q̄dā
 mutua recompensatio ⁊ ḡnālī religionis fa-
 uor. nam sicut dicit b̄t̄s Thomas religios⁹
 qui t̄t̄se deo dedicauit deum elegit nō solū
 in creatorē et p̄ceptorē. quinymo ⁊ vt in do-
 ctorem quātū ad illa q̄ sunt fide: vt ceteri cristi-
 ani quinymo quod amplius est ip̄m reelegit
 in consiliatorem quantū ad illa q̄ sunt cōsilī
 et p̄fectionis quia reliquit omnia vt libere
 deo adhereret. ¶ Si igitur religiosus specia-
 lius elegit deum ī patre p̄ceptorem docto-
 rem et consiliarium q̄ ceteri cristiani decens
 et expediens est vt dei vicarius in terris hu-
 iusmodi religiosum eligat et suscipiat in spe-
 cialē et peculiarem filium sibi concedens a
 ceteris ordinariis exemptionem et merito.
 quia scriptum est q̄ qui spiritu dei ducuntur
 non sunt sub lege. quod sane intellectum po-
 test applicari ad propositum vulgatum est. ⁊
 potest iungi materia clementine que incipit
 ad nostrum. de here. i. cle. super facto perfec-
 tionis. et predictē autoritatis post sanctum
 Thomam vbi est glosa notabilis. ¶ Sexta
 causa exemptionum est fauor sancte sedis a-
 postolice cui multis debetur. fauor enim ei⁹
 est m̄ltos imēditos subiectos ⁊ ligios habe

re diuersi generis vt i casu nostro. Si em̄ epi
qui per sepe moliuntur cōtendere de pari cum
romano pontifice et iura sancte sedis aposto
lice deprimere cū augmento suorum expedit
vt sedes ipsa alterius generis hoies preserti
religiosos habeat defensores z manutētores
sicut apparere potuit durate scismatez appa
ret oī die cuncta rīmanti. videm⁹ enim q̄ cuz
romana curia vel ecclesia p suo statu idē eat
pcuratiōibus: et eas p suo statu moderatīf
sime recipere soleat: moderatissimas a subdi
tis epi nō pmittunt dictā sactā sedem in suis
indigentis subleuari de pcuratiōibus hmōi
moderatis z ipsas epi et alii or dinariū imo
deratis. z plures in numero ptra iuris dispo
sitionem non pposito vbo dei nō dato sacro
pfirmationis. et qñqz nullomodo i pleto visi
tationis officio sine vtilitate salutis animaz
sed cum detrimento subditorum: illas exigūt
z sibi applicant p suis faustuosis pōpis tenē
dis vel minus vtilibus vsib⁹ psequēdis. cō
tra qd sactā sedem apostolicā tuerent̄ exēpri
si dare facultas fādi. ¶ Item lz. sancta sedes
apostolica omnes dignitates. ordinauerit et
beneficia z oīa. pferrēt a primitiua ecclia. si
cut vult. c. omnes. xxii. di. z notat Jo. an. i. c.
quāq̄. de elec. li. vi. Ordinariū tñ exquiritis

coloribus dicentes q' romanus pōrifer pul-
 det indignis cogant sibi totā hāc prātē aufer-
 re cū ipi tamen si illis detur facultas puidē-
 di puidant p sepe idignissimis. Itē in abso-
 lutionib⁹: dispēsatiōib⁹ abilitatiōib⁹: multi
 ex ordinariis de facto iure papali vtūt z pres-
 sertim durāte scismate se fecerūt predicari in
 suis synodis papā fore ī suis diocesib⁹. Itē
 nūc conāt p fāte sācte sedis auferre subditos
 suos imediatos: scz exēptos q's sctōz patrū
 venerāda antiq'tas canonice ab eoz iure z iu-
 risdictione exēmerat z dicte sācte sedis ī fili-
 os speciales pcesserat. hec z innumerabilia
 alia ptra iura dicte sācte sedis z ei⁹ p rogati-
 uā variis exq'sit' mōis ordinariū p sepe attēp-
 tāt volētes q'si de pari p tēderit est dictū. p-
 sertim his volēdis t'pibz qm̄ romana ecclesia
 et sedes ipsa caret potēti defēsoze: videlz vni-
 co et idubitato pastore. Multoz em̄ ex ipis exi-
 stimatio nō rez merita: s'z fortune spectat eue-
 tū. sicut latius scribit Boeci⁹ in primo de pso-
 latiōe. Nō est igitur mirabile sed p mēdatiōe
 dignū si sācta sedes ap'lica p suoz iuriū defē-
 sione alius generis habeat hoīes ligios z i-
 mediatos filios speciales defensores. Hec ē
 igitur sexta causa exemptionū religiosoz et
 multoz alioz maxime q'rūdā celebriū capi

tuloꝝ ecclesiarꝝ cathedraliũ . ⁊ hmoi taliũ: vt
delicet fauor sc̄tē sedis apl̄ice ¶ Septima cau
sa exemptionũ fuit q̄ singulariter tãgit hmoi
capitula cathedraliũ ecclesiarũ: videlicet li
bertas ampli⁹ consensus vel dissensus p̄ capi
tula prebē d̄ i in hiis arduisq; agũt p̄ prelatũ
in quibus assēsus vel dissē⁹ hmoi est habēd⁹
Si enim capitula nō sint ep̄o subdita nec ip̄i⁹
formident oppressiones liberi⁹ p̄stāt vel dene
gāt cōsensum. Ortũ aut̄ habuerūt hmoi exēp
tiones p̄dictas causas exemplarit̄ abbis que
iuris naturalis gētũ et ciuilibis pericia etiã
anteq̄ sc̄tā sedes apostolica p̄stitueretur adin
uēit vt a patria pt̄ate / ab emācipatiōe / ama
numissione / a tutele vel cure fructiōe / a sup̄io
rum etiã seculi p̄uisione / et presidum sen iudi
cum constitutiōe ¶ Primo a patria potestate
nam sicut videmus q̄ pater habēs filiũ in sua
potestate ita secundũ iuris dispositionē reti
net nepotem ex filio immediate in sua potesta
te absq; hoc q̄ filius faciat medium i illa
et sicut quicq̄d filius acquir̄it ex p̄fecticis ac
quir̄it ipsi suo qui amboꝝ stipes est . et sicut i
bonis aduēticiis quicquid acquir̄it fili⁹ pa
tri querit vsum fructũ ita et de nepote est cen
sendum. Non est igitur nouũ q̄ pater patrum
summus p̄t̄ifex qui habet p̄ suis immedia

re filiis. patriarchas / primates / et archiepi-
 scopos. quandoq; sibi reseruat immediate sub
 iacere etiam episcopos et abbates et priores
 et huiusmodi tales. qui licet patriarcharum
 primatum archiepiscoporum ex ordinatione
 primitiua dicte sedis filii nomine solent assu-
 mere. cu; sedes apostolica pro nepotib; vl' p
 nepotib; aut acnepotib;. vl' huiusmodi illos
 habeat sibi eos qñq; decernat immediate subia-
 cere. sicut fecit ep̄m anicien maḡm in rodi. ma-
 gistrum prucie. q̄ plures abbates capitula et
 priores. ¶ Secundo ab emācipatione. nam si
 cut pater filium quandoq; deultraneo consē-
 su amboꝝ emācipat filium. ita archiepi vl'
 episcopi quādoq; spētanee cū solēnitate de-
 bita a sua iurisdictione exemerūt. vel exēprio-
 ni consenserūt. etiam qñq; recipientes p̄miū
 et remunerationē hmōi exēptionis seu emāci-
 parionis. Et sicut pater p̄ suū sup̄iorē qñq; i-
 uitus compelli emācipare filium in certis ca-
 sibus quos notat penul. glo. insti. quibus mo-
 ius. pa. po. solet. bona. guida. znouella. in ca-
 constitutus. de restitu. in integum. videlicet
 Si annouit legatum ad hoc sibi relictum vt
 videlicet filium emāciparet. et si adoptati-
 uo facto puberi non expedit esse in potestate
 paterna. et si filium peccare cogit et cōtra pie
 d. ii.

tatem pater filiū afficit. ff. si q̄s a pa. po. .l. fi.
qui est quartus casus. Ita sepe papa qui cun-
ctorū superior est eximit a potestate ep̄orū etiā
iuniorū ⁊ eos cōpellit exeptioni cōsētire que-
fit de suis subditis ī dictis quattuor casibus
videlicet primo si recōpēsatoēs ad hoc eis da-
tam acceptauerūt sicut fuit factū de mlt̄ ep̄i-
scopis ī quorum dyocesib⁹ caput et mēbra or-
dinum sc̄i b̄ndicti et Cluniacē. sūt posita
¶ Scdō si p̄fatis subditis nō expediebat eē ī
pr̄ate ip̄orū ep̄orum sicut nō expedit illis qui
exempti sunt canonice p̄pter rōnes supra ta-
ctas ī q̄bus multū deberet pōderari quies ⁊
rēplatiois ⁊ totalis dedicatio ps̄ōe deo facta
et hm̄oi q̄ dicta sunt. ¶ Tercio si dictos sub-
ditos peccare cogūt quod utiq̄ multi ordina-
rii faciūt dātes licētias tenēdi ꝑcubinas pro
vno aureo ⁊ libra cere. vel huiōi cēsu annua-
ti exsoluēdo. b̄nfaciētes q̄n̄z dep̄mendo ⁊ pu-
niēdo. et malefaciētes bonis temporalibus
honoribus ⁊ potentia exaltādo. mala exēpla
in vita et moribus atq̄ doctrina subditorū
tribuendo Quarto si cōtra pietatē hm̄oi sub-
ditos afficiāt q̄b̄ utiq̄ multi fecerūt ordinarū
et faciunt p̄les excess⁹ ⁊ opp̄ssiones in subdi-
tos ꝑmittēdo. put supra narratū est. iura hoc
testatur ⁊ exper̄t̄ia manifestat. non est ergo

nova hmoi subditoꝝ emācipatioꝝ exemptio
 Terio a manumissione. nā sicut dñs spōtane
 us seruū bñmeritū manumittit. ita in fauorē
 religiōi multi ep̄i manumiserūt v̄l manumis
 sioni p̄senserūt mltos suos subditos eos re
 liquētes libertati spirit⁹ z imēdiatē dīciōi vī
 carit̄ dei in terris. z sicut qñqz dñs iuit⁹ p̄pel
 litur manumittere suū i multj casib⁹ p̄fert̄ in
 fauorē fidei xp̄ianitatj. v̄l si male suū tractet
 et hmoi Ita i p̄posito. qz videlz i fauorē reli
 gionis. z qz bñmeriti. z qz nō bñtractati exi
 mūtur subdicti a p̄tate imēdiatē dñoz hīs z
 aliis de causis. ¶ Quarto a tutelevl cure sū
 ctōe. sicut em̄ tutorj v̄l curatorj. suspicio tute
 level cure p̄versa fūctio tutorj vel curatoris
 cessare facit officiū auctoritate superioris. sic i
 p̄posito z facto exēptiōis Quinto a superioruz
 etiā seculi opp̄ssione. legali p̄uissioe. Nam si
 dñs frequēt me grauat q̄tūcūqz sit mer⁹ lay
 cus possū petere a superiorēqz me eximat et ip̄e
 tenet hoc facere. C. de offi. p̄ cōsulo. l. ii. q̄ in
 cipit officium helesponti consularis z c. q̄ est
 notabilis lex ad hoc. Et ita seruat venerabi
 lis frācie parlamētī curia. Nā si dñs frequēt
 subditū grauat et ter requisit⁹ iusticiā face
 re denegat parlamētū subditū eximit ab ip̄
 sius dñi superioritate p̄petuo Simile hēmus

xxv. q. ii. illa nos. ad ppositū materie exēpti
onum et priuilegioꝝ adductū: nā ciuitas q̄ fre
quenter saltem bis solet occidere suos ep̄os
spoliatur et destruitur ppetuo dignitate ep̄ali
ita q̄ nunq̄ ita sedebit ep̄s nec dicet̄ ciuitas.
Sic in pposito ppter expressiones ordinari
orum frequētes quas quotidie mūd⁹ experit̄
nō mirū si multi subditi a dño et p̄tate ep̄orum
fuerunt et sunt p papā qui cunctoꝝ supioꝝ est
exempti. et videri potes simile saltē fm̄ quid
in appellatione emissa a grauamē iudicis illa
pendēte eximit a iudicis grauātis potestate.
q̄nq̄ vn̄uer saliter. q̄nq̄ saltem in illa causa ī
qua appellatum est patz p̄ habita et notata in
c. ad hec. et quasi p̄ vtrum: qz̄ titulū in vtroqz
iure. Sexto a p̄sidiū seu iudicū cōstitutiōe
Cōstantinus enim impator tpe beati siluestri
quando vices domini executoris dignitatem
apostolicā exaltauit in̄ cetera voluit et ordi
nauitq̄ illam potestatē quā impator habebat
in cōstitutiōib⁹ iudicū et p̄sidiū ī diuersis
prouinciis illā haberet et maiorē papa ī epi
scopis et archiep̄is et h̄mōi p̄latz. et hoc ap
probauit latius generale cōsiliū in quo p̄si
debat dominus Gelatius papa vt p̄tinet ī li
bro cōsilioꝝ lati⁹ et clarius et xvi. di. in palea
que incipit cōstātinus. Tertū est aūcōꝝ ip̄ator

et rex i prouinciay p̄sidib⁹ / senescalis / bail-
 liuis / castellanis / ⁊ p̄posit⁹ / ⁊ hmōi iudicib⁹
 illam habet potestatē q̄ p suo libito volūtat⁹
 etiā cessatē q̄cūq; alia causa populos q̄busdā
 ex illis subditos ab eoz iurisdictione eximit ⁊
 alīs submittit. vel sup̄no auditorio suo refer-
 uat p̄sua p̄uilegia mādāta ⁊ p̄stitutiōes. ⁊ hoc
 p̄sepe p̄tigit i suis familiarib⁹ ⁊ in armis mi-
 litarib⁹. ⁊ in regno frācie in viris ecclesiasti-
 cis in p̄stitutiōe ducū eximit rex om̄s ecclias
 ab eoz ditiōe ⁊ sibi sueq; ditiōi imēdiate re-
 seruauit q̄nq; maiorē: q̄nq; minorē p̄tātē tri-
 buit. laxat restringit ip̄ator ⁊ rex hmōi suis p̄-
 sidētib⁹ seu iudicib⁹. Quid ergo ip̄ediet q̄ mi-
 nus papa idē facere possit. ⁊ m̄lto melius de
 suis archiep̄is ⁊ ep̄is nō videtur p̄serti cū hē
 at rātā p̄tātē q̄ nullus ē qui sibi dicere possit
 cur ita facis. Item de iure canonico om̄ia mo-
 nasteria exem̄ pra sunt a lege diocesana ⁊ hoc
 approbauerūt generalia p̄silia ex causis p̄dic-
 tis. Si igitur romani p̄tiffices exemptiones
 fecerunt a potestate ip̄soz fm̄ quid ⁊ in p̄te: ⁊
 valerunt et approbate sūt per p̄silia quare nō
 procedent exemptiones in toto. quia eadē est
 ratio de p̄te ⁊ de toto pl⁹ p̄silia ap̄ pbauerunt
 exēptiōes totales i mult⁹ loc⁹. nā illas refor-
 mauērt i n aliquib⁹ q̄tiēscūq; p̄ditor legū ali

quē statū hoīm reformat ī qbusdā quo ad re-
liqua videt ipm approbare nisi ptestet de cō-
trario: vt habet ī cle. attendentes. 5. illas. de
statu monachoz. in cle. q. aut gñalia cōsilia.
hmōi exēptiones totales z reformauerit z ap-
probauerit defēsauerit z p̄solidauerit. p̄nūc
allego p̄siliū latranēse in. c. cū z plātare. de
p̄uul. p̄siliū lugdunēn. generale vbi p̄fuit
iuris aquila. Innocētius quart⁹ in. c. volē-
tes. eo. ti. li. vi. z p̄siliū gñale viennēn. vbi p̄-
fuit Clemens q̄ntus p̄sertim in. c. cū olim. z.
c. ad nostrū. de censi. z. c. frequēs. de excessi.
prelato: exp̄sse increpāt ep̄i violātes exēptio-
nes. z in. c. quia reglāres z ī multis aliis loc̄
Item multi romani pontifices z sācti patres
qua moti itētiōne hmōi exēptiones sequūt̄p
legētī totū corp⁹ iuris canonici clare p̄stat ī
variis locis qnoz aliqui meritis sue sancti-
tatis multum illust̄rauerūt. ecclesia in terris
et nunc regnant cū deō in celestibz. in quos
fuit beat⁹ Gregorius magnus. sicut constat
in allegatis capitulis. q̄ sit luminoso. xviii.
q. ii. et in. c. abbas. et. c. abbatem. j. et. ii. c. cā
et. se. et non est verisimile q̄ si tales exemptio-
nes facere contra bonos mores existeret. vel
in offensionem diuine maiestatis q̄ tāti amī-
ci dei illas fecissent p̄petuo duraturas z non

illas reuocauerūt etiā in fine vite sue. de mul-
 tis autem aliis romanis pōtificib⁹ exēptio-
 nes faciēti. reformātib⁹ ap pbātib⁹ ⁊ tenēti-
 bus pstat in multis caplīs corpis iuris cano-
 nici. psertim in cle. de priui. ⁊ de excels. pla. ⁊
 spāliter in. c. q̄sto de priui. vbi honori⁹ oñdit
 oibus archiep̄is monasteriaz mēbra oīaz p-
 sonas ordinis cluniacē. esse exēpta. Itē ml̄-
 ti sc̄ti patres abbates ⁊ ceteri talibus exēpti-
 onib⁹ sibi pcessis vel in totū vl̄ i. ptē vsi sunt
 sub qb⁹ laudabilr viuētes ml̄tos fruct⁹ ī dei
 ecclia attulerūt: sicut patz de sc̄tis Hugone/
 maiolo / addone / odilone / petrovenerabli ab-
 batib⁹ monasterii cluniacē. ⁊ de mult⁹ aliis
 sc̄tis patrib⁹ abbatibus ⁊ religiosis ordinis
 sancti bñdicti de monasterio cluniacē. dr q̄
 anteq̄ eēt erectū fuit ab oīmōda ptāte ep̄orū
 exēptū. Silr de btis Anthonio / bñdicto / mau-
 ro / egidio / lauthēno / anselino / laufrāco. ro-
 berto. ⁊ sic de ml̄t⁹ aliis q̄ ī suis monasteriis
 de hmōi exēptiōib⁹ vsiq̄ gauisi fuerūt ⁊ sub il-
 lis floruerūt. Itē videm⁹ p experiētiā q̄ re-
 gulariter laudabili⁹ regūt ⁊ viuūt exēpti vbi
 qz terraz: lz oēs simus hoīes ⁊ pcliui ad ma-
 lū. Cōcesse igit̄ sunt exēptiones ⁊ facte cano-
 nice ⁊ legitime ac lōgā habuerūt itēptatiōez
 nam ptātū t̄pis cursum cui⁹ inītiū memoria

hominuz nō existit pcesserēt exēptioēs vsus
obseruātia ⁊ psuetudo illaz quomō ḡ imita-
būt que tā longuā habuerūt interpretatiōnē
in. l. minime. ff. de legibus. nā et psuetudo es-
tiaz puate psoē iurisdictionē tribueret. cōsu-
etudoz pscriptio etiā singlāribz psonis mltā
et innumera iura acqrit. Quare ḡ in re tā lon-
geua erit inualidior nō videt. qua fronte ḡ ḡ
ordinariū nūc conātur exēptioēs reuocare vi-
olare infringere que tamen sūt tātis auctori-
tatibz tantis psuasionibus exēplis ⁊ ratiōnī-
bus tanto vsu. tanto fructu ⁊ auctoritate cir-
cūfulte pferat qnia cause exemptōnū durāt
hodie sicut ⁊ vnq̄. maxiēqz ordinariū a suis
oppressōibus nō cessāt ymo āplius solito pse-
uerāt. ¶ Non obstat si adducere ē ī mediū illa
argumētatio que ponitur in xxv. causa late
qua arguūtur ordinariū ptra papaz q̄ ex quo
sedes aplīca a qua pcesserūt ordinationes oī-
um dignitatum vt supra dictū est. sicut a trū-
co arboris rami. ⁊ sicut a fōre riuuli. ⁊ sicut a
corpore lūari radii vt in. c. xxxiii. q. iii. ¶ Si
ḡ diceret q̄ cū sedes aplīca semel ordīauerit
omnes ecclīas. etiā monasteria intra diocesi
cuius lz epī cōstituta subesse epō et eius dicio-
ni seu dispositioni vt p̄tineret mltā iura i. c.
omnes basilice. xvi. q. vii. ⁊ in. c. monasteria

r. c. abbatibus. et. c. cognouimus. xviii. q. ii.
 vii et p̄fatuꝝ. c. monasteria fuit p̄siliuꝝ ḡnalis a
 relateñ. quomō igit̄ romani p̄t̄ifices postea
 potuerūt cōferre exēptiones ius q̄sitū ep̄is
 ecclesiis cathedralib⁹ auferrez reuocare po-
 res canones. vii dicit tex. in. c. p̄tra. xxv. q. l.
 in hunc mūdum. hec statuta patrū cōdere ali-
 quid vel mutare nec hui⁹ q̄dē sedis p̄t̄ aucto-
 ritas. apud nos em̄ in p̄uulsis radicib⁹ vi-
 get antiq̄tas cui dicta patrū s̄axere reuerētiā
 Ad hoc r̄ndetur. put in dicta causa. xxv. dicūt
 Gratianus et alii doctores. nā lz papa ī hīs
 q̄ sunt fidei nihil possit imutare. nec orū sta-
 tū ecclesie vniuersalis subuere tñ ī istis po-
 sitiuis sua auctoritas semper intelligitur ex-
 cepta etiam si nō dicatur. quando enim aliqd
 statuitur intelligitur q̄ sue īterpretaciōis auc-
 toritatem sancte romane ecclesie reseruat p̄dī-
 tor vt videlicet intelligatur nisi auctoritas ro-
 mane ecclesie aliter impetrauerit vel salua in
 omnibus apostolica auctoritate et hec in plu-
 ribus capitulis expresse expr̄muntur. ¶ Vel
 aliter potest responderi quod quasi in idem
 sonat. Videlicet q̄ sancta romana ecclesia
 vim et auctoritatem sacris canonibus imp̄-
 titur sed non eis alligatur ita enim canonib⁹
 auctoritatem prestat vt se ip̄as nō subiciat eis

Sed sicut xps qui legē dedit ipam carnaliter
impleuit octaua die circūcis⁹. xl. die cuz ho-
stis i tēplo est pñtar⁹ vt iu se ipō eā sc̄tificar³
postea vero vt se dominū legi oñderet mltra s̄
lram imuta uit inē cetera dās exēpla q̄nvenit
ad eū. Dauid z dedit ei panes ppōis de qb⁹
nō licebat edere nisi solis sacerdotib⁹ z come-
dit ipē z pueri ei⁹. Itē etiā fecit i baptismoz
sic de multis aliis exēplis de qb⁹ rñsionibus
pōt videri Gracian⁹. xxv. q. .i. .s. his ita rñ
detur vnde sc̄tā romana ecclia p̄gregata valz
difiūgere z difiūcta p̄gregare rōnis tñ eq̄ta-
te p̄siderata. Qua p̄pter vel pietatē vel necessi-
tatis intuitu semel a se p̄cessa valet vel i totū
vel in partē p̄mutare vt in. s. his ita. xxv. q.
i. p̄sertim. qz nōnunq̄ pietura futurorū ali-
quid fore vtile credidit q̄ postea experientia
nociū ostēdit vt in extrauagātī. qz in fuorū
et i. c. nō debet. de p̄lan. s. z affini. Nec obstat
si arguat de p̄suasiōe b̄ti Bernar. dicētis q̄ in
ordinate p̄cedit. si digit⁹ q̄ a capite p̄ mēbrū
brachii z manus ordinate descēdit abscedat
a manu z capiti adūgat eq̄ ḡdu cū brachio.
sic videret absurditas p̄monasteria capitula
p̄orat⁹ z hmōi t̄les q̄ ordinate descēdūt a ca-
pite. s. sc̄tā romana ecclia z sūmo pōtifice per
mediū patriarchaz archiep̄oz ep̄oz p̄ exēp-

tionem ep̄is abscindāz z capiti adiūgāz sine
 medio eq̄li origine cū brachio a quo naturali
 cursu depēdere debeāt. R̄sio hoc nō obstat.
 namz si regl̄are sit ī naturalib⁹ vt sit vtile ser
 uare ordinē originis. q̄iqz tñ mēbrū media
 tū a capite distās absorsū īmediate iūgāz ca
 pitū vtili⁹ placidi⁹ z iocūdi⁹ p̄spabit. verbi.
 gr̄a. de x̄gula q̄ abscindit a pede caponis z ī
 feritur a q̄busdā in ei⁹ capite vbi crista esse so
 lebat talē eradicationē z alibi plātationē ap
 bat Gregori. ī suis omel̄is iter cetera dicēs
 olerū plāte trāsponūt vt p̄ficiāt atqz vt itadi
 cā eradicaēt vt crescant. sic ī p̄posito sepissime
 religiosi z hmōi tales exēpti vt exp̄iētia docz
 que est rerū maḡra vt in. c. q̄ sit. de elec. li. vi.
 plus p̄ficiūt eradicati a pt̄ate ep̄oz z īmedi
 ate iūcti dicio i romani p̄t̄ificis. discurredo
 enim ordines sc̄ti Bene. in quo sunt q̄spl̄ima
 monasteria dignitates z b̄nificia atqz p̄orat⁹
 exēpti nec nō et ordines cartusien. celestinoz
 cluniacen. cisterciēn. medicātū z multa alia
 hoc clare patebit lz p̄chdolor ibi etiā sint ml̄
 ta correctione digna. tā p̄pter t̄pis maliciā q̄
 nō p̄t libere ministrari iusticia z quo ml̄ti p̄
 mouētur indigni ad prelaturas religionū q̄
 p̄pter alias occasiones q̄bus cessatib⁹ cū di
 uino suffragio resumēt antiq̄tas obseruantie

regularis guerre igitur magnam causam tribuunt dissolutionibus exceptorum et omnium aliorum non exceptorum. quia non nisi pacis tempore bene colligitur pacti auctoritas. in. c. dudum. de sepultis. in. cle. Sed nichilominus adhuc gratia dei excepti minus male reguntur quam alii non excepti. Nec obstat si argueretur de illo generali quod cessante causa cessare debet effectus. cessare autem videtur causa exceptionum. scilicet debita observantia religionis quam hodie in paucis locis habetur. Non datur ad hoc quod illa causa non est impulsiva sed finalis ideo ea cessante cessare non debet effectus. de qua materia in. c. et si christus. de iure iurando. plene et quod plus est illa causa non est solum exceptio ut supra patuit. Nec illa per dei gratiam adhuc omnino cessat ut est dictum. profertur quia spes est reformationis et maioris religionis acquirere cessantibus dictis impedimentis. Nec exceptio salva gratia dissolutionem operatur sed temporis malicia si igitur cessante guerra et controversia moderati summi pontificis Eugenii quarti. et aliorum diversis impedimentis papa promoveat vel promoueri permittat ad prelaturas si per curiam laicam in administratione iusticie tollantur impedimenta que ab ipsa inferuntur spes est magne reformationis. Nam ut dictum est non exceptio sed temporis malicia causas prebet dissolutioni. Et si ordinarii dicantur si abbates moderni et priores essent sicut

sanctus Benedi. vel sanctus Hugoꝝ vitā illo
 rum tenerēt tūc feliciter ꝓcedere possēt exēp
 tiones sꝓnō sic sunt vt clare patet ergo ꝛc. Ad
 hoc rñdetur qꝫ si episcopi essēt tātoꝝ meritoꝝ
 sicut beatus Petrus aut ceti apostoli. ꝛ viue
 rent sicut ipi apostoli vixerūt cū locū aposto
 loꝝ teneāt. vel sicut beatus Augustinus siue ā
 brosius hilarius nicolaꝝ ꝛ hmoi sc̃i ep̃i ꝓcul
 dubio salubre foret subesse talibꝫ ꝓsēdibus
 et patronis nec religiosi indigerēt vel alii ex
 emptionibꝫ. sed nō sūt tales dñi ep̃i ꝓchdo
 loꝝ ergo ꝛc. Et in pari causa turpitudinis poti
 or est cōditō ꝓssidētis vt i reglā iuris i pari.
 de reg. in li. vi. Non igitur debēt reuocari vl
 in aliquoꝝ violari ꝓuilegia ꝛ exēptiones nec
 debet fieri super hoc tam inutilis. ymo dam
 nosissima rei publice nouitas plena scādalis
 discordiis sc̃ismatibus ꝛ diuisionibus satoꝝ
 zizanie instigāte procurata ꝛ i agro domini
 co malicia dyaboli et adinuētiōe suorum sa
 tellitum atemptata et super seminata: Nam
 tales non querunt que Jesu cristi sunt: sed q̃
 sua. ¶ Abusus autem quos faciunt episcopi
 ꝓtextuꝝ sue iurisdictionis quam habent super
 suos subditos i paucis membranis describi
 non valerent: sed notorii sunt toto orbi specia
 liter i excoꝛicationibꝫ ferēdis sine cā sine scri

ptis sine ordine in interdicitis apponēdis etiā
p causis pecuniariis q̄ iura q̄q̄ sine causa.
q̄q̄ sine scriptis .quādoq̄ sine alio debito
ordine in pmouēdis idignis ad beneficia .z
sepe symoniace p pecuniā z obrētū tpalis ser
uitū exhibiti vt possit sic satisfacere suis ser
uitorib⁹ insufficientib⁹ z indignis v̄l alios p
fauios carnales iordinatos pferentes tales
seruitores suos bonis maḡis licētiaris vel
baccalariis Itē excedunt ip̄i ordinariū i col
lectis i ponēdis sine cā z nō vocatis vocādīs
et sine aliquo alio debito ordine ¶ Itē i subdi
tis mulctādīs q̄q̄ penas corporales q̄ ma
gis timēt pueredo i pecuniarias .q̄q̄ ino
centes pdemnādo molestādo z iniqtādo .quā
doq̄ puerfos ad mala licētiando .vt p pecu
nias z officia sua sup bonos eis pcedendo et
alias varias exactiones faciēdo . Itē in visi
tatiōibus nō faciēdis sed earū occasione pecu
nariōibus exigendis ptra iuris formas .q̄q̄
non pposito x̄bo dei nec sacro pfirmationis
ministrato .q̄q̄ debito modo alias nō ip̄so
visitationis officio .q̄q̄ lz plures ecclesias
in die visitauerit suo modo integrā pcuratio
nem p singulis exigendo sēp etiā ab inuitis
in pecunia numerata victualia recipere respu
endo semp vltra q̄ ascēderēt vict⁹ sui i dētis

pecuniis extorquendo. ¶ Contra vero exceptos
 omnes abusus vide in cle. frequēs de excessi-
 bus pla. in cle. Ceteri abusus recitandi reliquunt
 arbitrio cuiuslibet scientis. p quos clare patz
 q plures abusus committit ordinarii pretertu
 sue iurisdictionis quā habēt q̄ excepti pretertu
 sue exemptionis hoc clare p̄stabit p̄silio si de
 tur commissariis super iā p̄missis et aliis infini-
 tis. ¶ Nec est omittendum q̄ cū de iure et p̄sue-
 tudine presbyteri dyocesani debeāt venire ad
 synodum semel vel bis in anno videat ep̄us
 pastor vultus peccoz suoz. et audiāt ab epi-
 scopo vel suo deputato v̄bum dei et recipiāt e-
 ius mādata. et deformationes atqz correctio-
 nes reales. nihilominus p̄les ep̄i añ aduētuz
 synodi mittunt nuncios per vniuersam dyoce-
 sim dicentes presbiteris et quibuscūqz preci-
 piē. q̄ non veniant ad synodum sed tradāt ei
 pecunias quas expēsuri essent i eundo stando
 et veniēdo. et ipsos nuncios presertim mittūt
 ad loca distantia et sic pecunias recipiunt de
 sanguinibus siue peccatis. ¶ Item ex his ab-
 usibus presbyteri remanent indocti impuniti
 de commissis cū spe futura maleficia p̄mittē-
 di propter facilitatē venie obtēte et sp̄e future
 obrinēde cū facilitas venie intentionum tribu-
 at delinquēdi in. c. vt clericoz mores. devi-
 e. i.

apostoliceque iurisdictione que remansit episcopis sal-
tem pluribus eis auferret. et quod sedes apostolica a
qua huiusmodi iurisdictiones descenderunt illas sibi
reseruaret per electissimos viros quamdiu bene
regerent exercendas. Et quamcito per se in suo
officio versarentur vel inutilles repirentur ab
illo officio reuocarentur si moniti non respicerent.
¶ Episcopi enim si per se agant non sic possunt
reuocari cum sint intitulati et perpetui et in magna
dignitate et ordine constituti. remaneret autem
episcopis exercitium eorum que sunt ordinis.
Et si expedire videretur ea que sunt iurisdictionis
foro in penitentiali solui: iurisdictione autem con-
tentiosa regeretur ut est dictum per probos et elec-
tos viros auctoritate pape procedentes.

¶ Libellus exemptionum finit feliciter.

¶ Incipit breue opusculum de carceribus
editum per dominum Baldum de perusio.

¶ Illa legum precepta principaliter sunt inuenta
ne pauperes persone molestis affligantur
ideo visus est quod in pauperes personas nulla adeo
tristior et pauperior inuenitur quam persona in carce-
rata: Ideo de carcere aliqua sum dicturus: et
consequenter de persona in carcerata. et sicut de custo-
diis. Et quod ut ait Tullius primo de officiis. Omnes

enim qui de aliq̄ suscipit p̄mo d̄z a diffinitioe
 pficisci vt̄ intelligat̄ q̄d sit de quo loquat̄ ad
 q̄d̄ concordat. ff. de mino. z mo. Ideo p̄mō vide-
 amus q̄d sit carcer z vnde dicatur carcer. Et
 subsequēter videam⁹ de p̄sona icarcerataq̄s
 potest incarcerari. pro quo debito et in quo lo-
 co potest incarcerari z qualiter punit̄ fugi-
 ens de carcere z similiter videamusq̄s pōt eē
 custos carceris ¶ Uenia⁹ ad p̄mū. s. diffinitio-
 nem. Et pōt sic diffiniri. Carcer est loc⁹ secu-
 rus horribilis rept⁹ nō ad penā sed ad delin-
 quētium vel debitorū custodiā p̄mū mēbrū
 huius diffinitionis dū d̄r loc⁹ securus colligi-
 tur ex. l. in x̄bo soluetis. C. de custo. reo. Nam
 carcer d̄z esse securus ne incarcerati effugiant
 Et ibidē debēt esse cathene ferree z cōpedes
 et alia similia q̄bus mediātib⁹ possit sub fida
 custodia retineri. vt̄ ē tex. in. l. j. C. de custo. reo
 vbi dicit vt̄ crutiatio desit. ¶ Item dū subdi-
 tur horribilis. nam carcer est loc⁹ horribilis
 Tum propter cōuersationis hominū priuati-
 onem. Tum propter immundiciā. et istud col-
 ligitur in. l. si quis. i. ea culpa. ff. de custo. reo.
 ibi dum dicit scilozum carcer. nec tamen tm̄
 debet esse horribilis q̄ ad penā icarceratorū
 redit⁹ z cū carcer sit iuēt⁹ ad custodiā nō ad pe-
 nā vt̄. ff. d̄pe. l. aī dānsi. 5. solēt fallit aīti vno
 e. ii.

casu speciali in. l. j. §. ff. de alea. hinc est qd
de iure ciuili nemo pot ad ppetuu carcerē dā
nari vt dicto. §. solēt secus nō est de iure cano
nici in. c. quāuis. extra de penis li. vi. z. c. re
periūtur. i glo. ¶ Circa sciēdū vñ dicatur car
cer pot dici a claritate seclus⁹. qz ibi nulla cla
ritas vel pot dici qsi carēs claritate. qz ibi est
magna cecitas z obscuritas. qdā aliter z alif
iter p̄tatur scdm diuersas optōnes. ¶ Tertio
quero qs pot icarcerari Et p̄mo qro an mul
ier possit icarcerari. sic distiguēdū est aut qz
mus p debito ciuili aut p delicto P̄rio casu
aut est mulier honeste vite aut ē meretrix. Si
est mulier honeste vite tūc nō pot incarcerari
ymo iudex pena capitis punitur qui facit eā
incarcerari vt nota. in. l. s. de offi. diuer. iudi
et in auten. nouo iure. que posita est. C. de cu
sto. reo. ¶ Unū tñ dico qsi mulier subiisset tu
telā suoz filioz et reuūciasset velleiano z omī
alī exceptioni sibi p̄petēti qz p renūciationē
pot carcerari ¶ Istud exp̄sse z notabiliter t̄z
Bar. ff. de testa. tutele. l. si quis sub conditōe
Aut ista mulier est infamis vt meretrix z tunc
dico q pot incarcerari. nō tñ dz poni in eodez
carcere cū marito. et est casus. C. de cust. reo
quoniā et notat archidi. xviii. q. ii. diffinim⁹
etiam pro debito cili. vt notatur de custo. reo

auten. s̄ nouo iure. ¶ Sec̄do casu p̄cipali cū
 queritur an possit incarcerari p̄ delicto vide
 in dicta auten. sed nono iure ¶ Tertio q̄ro an
 legū doctor possit incarcerari p̄ debito. dicē-
 dum est q̄ nō sicut milites ymo puniūtur iu-
 dices capite. Istud notat. glo. singulari. C. de
 p̄fesso. et medi. l. medicos li. x. ¶ Quarto q̄ro
 an filius familias possit incarcerari. dic q̄ sic
 pbatur. nā filius familias pōt cedē bonis vt
 l. i. C. q̄ bonis cedē p̄nt. ergo p̄supponitur q̄
 potest incarcerari licet glosa videatur tenere
 contra in. l. iiii. s̄. sed vtrum. ff. de mino. sed il-
 la glosa reprobat̄ur cōmuniter per doctores
 et per Bar. ff. so. m̄ri. l. si filia ¶ Quinto quero
 nūquid pupillus potest incarcerari pro delicto
 et videtur q̄ non: vt nota in. l. si. C. de custre
 o. vbi dicit eodē q̄z̄c. Idē credo in debito ci-
 uili dum nō sit doli capax. S̄ an possit i
 integrum restituī si aliq̄ casu sit les⁹. vi. l. p̄tu
 . ff. de mino. Idē puto de q̄cūq̄ p̄soā p̄ delicto
 pōt carcerari. Idem p̄ debito nisi creditores.
 renūciassēt iuri carcerādi: vt notat Bar. i. l. i.
 C. q̄. bo. credē pos. dūmō nō sit soluēdo nā si
 esset soluēdo de iure ciuili nō posset i carcerari
 vt est glo. singularis in. l. iiii. ff. de suspec. tu-
 Et si incarcerentur duz sunt soluēdo pos sūt a
 tali sentētia sup̄i carceratione lata appellare

reappellare poterūt incarcerationati si steterit per
tres menses vel plures ī carceribus numerā
do a die late sententie sup incarcerationiōe .nec
obstat autē. s; nouo iure. C. de appel. Et dic
q; appellatio v; interponi a sententia lata in-
fra decē dies. q; illa intentatur in actu momē
taneo: s; si interponat ab actu successorio vt est
in casu nostro tunc appellatio sp pōt interpōi
quia oī die dum tenet detinet debitor idēbite
in carcerib⁹. vnde sp restat sentētia sup ipa ī
carceratiōe oī die: ita videt tenere dñs Bar
in. l. iii. C. de epi. au. ¶ Scdo principalit̄ qro
quando pōt incarcerationi z p debito z p delicto
Et primo qro nūqđ pōt incarcerationi die feria
to: Et ista q̄stio potest subdiuidi ī tres. Pri
mo an possit incarcerationi die feriato ad utilitatē
hominū. Scdo an die feriato ad honores dei
Tertio an die feriarū repētinaz ¶ Ad primū
dico q; non potest incarcerationi de iure. die feria
to ad utilitatē hoīm quod pbari pōt sic. nam
si de quo magis videt inesse nō inest. nec de q̄
minus autenti. mltō magis. C. de sacro sanc.
eccle: sed sic est q; magis videt q; in tēpore mes-
sium possit quis cogi venire ad iudiciū cū sit
minor citatio verbalis q̄ psonalis. qđ notat
Ly. in. l. cū clericum. C. de epi. a udi. alias:
cipit oēs. et tamē hoc ē falsum. vt in. l. i. fi. i.

ff. de feriis. ergo nec citatio personalis potest fieri. Et ratio ut dicitur textus. non est homines agricultura remoueant. hoc est verum nisi caperet per executionem sententiae quia tali tempore potest iuste fieri iuxta notam per Innocentium. i. c. si. de iud. et ideo propter istam garantiam quod habet executiones paratas et per se tamen ex forma statutorum iuste possunt tunc tempore capere debitores. hec sunt verba Bar. in. l. vi. ff. de feriis. et Jo. de ymola. Predicta autem recipiunt distinctiones nisi renunciaisset debitor. ar. l. si quis. in scribendo. C. de pactis. nam tunc libere feriis bene potest renunciari ut notat in cle. sepe. extra de verbo. signi. Item non quod si iudex in die feriata fecisset aliquem incarcerari quod die feriata poterit eum ex carcerare. ut notat accur. i. l. minor. ff. de uicatio. Item secus si debitor est oriundus de partibus ubi non recollit portarium neque vinum neque alia necessaria ad victum: iuxta notata per Innocentium. i. c. postus. extra de feriis. Item secus esset si debitor esset suspectus ita quod de eius fuga timeretur iuxta notata per doctorem. isti. dactio. i. pri. et i. li. ff. C. de seruis fugitiuis. Nam propter suspicionem fugere potest debitor capi in die feriata ut est glossa in dicta. l. si. C. de feriis et pro parte autem potest capi ut ait portus. §. si debitor. ff. de his qui in fraude nec hoc casu est citandus debitor qui accusatur tanquam suspectus per creditores ut

norat. Bar. in. l. si creditor. et in. l. ii. ff. si cer-
peta Sed circa predicta quod nunc quod quod creditor
accusat debitorem suspectum de fuga et a iudice
petit et requirit ut sibi det familiam qua mediante
te possit capere debitorem. nunc quod creditor habet
necesse ostendere iudici summatim instrumentum de
biti vel alia iura. Respondet quod sic sicut in simili vi-
demus. nam sequestrum quod fit ob timorem fugae non
potest fieri nisi ostendatur instrumentum de
biti. et est textus in l. ex hoc. C. de ero. mili. an. li
xii. ergo multo magis quando debet persona
capi. et addit hoc Jo. de ymola posse quod suffi-
ceret iuramentum petentis vel iuramentum testis. si-
cut dicitur de missione in possessionem contra con-
tumacem ex primo decreto ut notat glo. i. c. quod
in. 5. in aliis. ut lite non prestat. ¶ Circa secun-
dum scilicet an. in feriis inductis ad honorem dei
possit quis capi pro debito. dicendum est quod non
ut in. l. si. C. de feriis. nisi esset timor fugae ut pre-
dixi. ideo credo in feriis repetitis quod non possit
capi sicut inductis ad honorem dei. quod patet
quia predictis non potest renunciari ut notat. Jo.
an. in dicta cle. sepe. nisi forte ex forma statuti
aliter disponeret. Nam statutum secundum quosdam
bene potest tollere ferias inductas in honorem
dei. Et hoc videtur sentire glo. et Bar. i. l. quod
quaginta. C. de feriis Sed Albertus de rosiaco in

l. si. de feriis. tenet p̄trariū. de qua quōdē ibi v̄l
 devbi ad plenū examinat istā materiā. Et p̄
 dicta locū habēt in civilib⁹. ī criminalib⁹ aut̄
 puto q̄ quacūq; die pōt fieri īcarceratio duz
 tamen sit graue delictū vt no. in. l. iiii. de epi.
 audi. C. z ibi no. per Bar. secus ergo si tātum
 esset leue scōm dictū Jo. de ymola. qz cū in le
 uibus criminib⁹ capi nō debeant illo tempo
 re relaxāf vt in tex. in dicta. l. iiii. C. de epi. au
 di. modo ergo nō debēt capi scōz dictū de Jo.
 ymola. Item secus eēt si esset piculū. nā pp̄
 enozimitatem criminis z piculi multa p̄cedūt
 que alias nō p̄cederent in. l. si q̄s filio exhe. s.
 penul. ff. de in iusto. rup et irrito testa. nā pp̄
 magnitudinē criminis pōt auferri tōsura in
 die feriato ī honorē dei vt signāt notat Bar. z
 est tex. in. l. tertia. C. de epi. audi. vbi omnia
 vide quantū ad t̄ps quo pōt fieri īcarceratio
 Estat modo videre pp̄t quid pōt fieri
 īcarceratio. Et primo quero an p̄ de
 bito p̄uato possit q̄s īcarcerari. scōo an p̄ de
 bito fisci. tertio an īcarcerat⁹ p̄ debito p̄uati
 possit ibi recōmēdari. p̄ debito fisci. Itē an ī
 carceratus p̄ debito possit p̄ delicto recōmē
 dari. Item an econtra ¶ Circa primū r̄ideo q̄
 p̄ quolibet debito potest fieri vt no. in. l. iiii. s.
 tutores. ff. de administra. tu. et p̄ canonistas

extra de pigno. c. ii. in glo. xxxvi. di. nō satis
et in. l. j. C. qui bo. ce. pos. vbi casus. p debito
autē p ditiōali nō puto q possit icarcerari. sic
nec potest efficaciter peti. Itē puto q pro de-
bito naturali tantum vel ciuili tm̄ nō pōt fie-
ri incarcerationio ar. l. si. is. s. flauius. ff. de solu-
et ar. l. j. s. ff. ne vis fiat ei. Circa scōz. s. an p
debito fisci possit icarcerari. rñdeo q sic si nō
vult soluere tex. ē in. l. j. de exa. tri. C. li. j. qd p
batur ratione. naz debitoz fisci pōt cedere bo-
nis vt ē glo. singularis insti. pro socio. s. si qd
et glo. in. l. ii. C. qui bo. ce. pos. Sed cessio bo-
norum fit vt cedēs liberetur a carcerib⁹ ergo
et ē. Sz nunquid pro collectis pōt quis incar-
cerari de iure rñdeo q sic vt si statutuz faciat
collectā esse munus ordinariū potest vt ē tex.
C. de iudici. li. x. Dico tm̄ q iudex ppter pau-
pertatez potest collectam remittere vt est glo.
nota. in. l. omnes. de mu. et ori. li. x. vnū tamē
dico q si delictū esset iam solutum vel alio mō
satisfactū ita q incarcerationio esset facta iuste
potest incarceration⁹ ab amico cū violētia extra
hī de carceribus. Istud tenet dominus dyn⁹.
in. l. nemo. C. de exa. tri. nā iudici aliquid in-
iuste faciēti potest resisti sicut priuato: vt in-
fra videbimus. Quid si iudex nō vult differ-
re appellationem ab amicis iterpositam i cā

criminali. s; velle facere executionē infra .x.
 dies datos ad appellādū. dic q̄ amici impedire
 possūt vt no. Inno. in. c. si qñ. extra. d̄. offi. de
 leg. 7. Bar. in. l. additos. C. de ept. audi. dico
 tamē i debito ciuillisi aliquis aliquē debitorē
 de manib⁹ familie eximeret teneſ creditor ad
 illud debitū ad q̄tenebat icarcerat⁹ vt. C. d̄
 exac. tri. l. q̄tiēs. p̄ dñm cot. de perusio. Et no
 hic Jo. d̄ ymo. q̄ re⁹ accusat⁹ de crimine des
 bet icarcerari tex. ē ordi. ii. q. viii. q̄sqs et ibi
 etiam no. Circa fm an incarceraſ p debito
 fisci possit recōmēdari p debito priuati. z rñ
 deo q̄ sic vt est tex. in. l. quotiens. de exac. tri.
 et no. p̄ Bar. in. l. sacularii. ff. ad. l. iul. maie
 theſt at ergo videre an incarceraſ p debito
 possit p aliquo delicto recōmēdari. et scōz
 docto. circa hoc dicēdum q̄ sic vt no. bar. i. l.
 in. ff. de cust. et exi. reo. ecōtra si eēt icarcera
 tus p delicto nō posset recōmēdari p debito
 vtibi no. p̄ bar. s; si eēt posit⁹ icarceribus p
 vno delicto an possz p alio delicto recōmēda
 ri. distigue aut delictū p q̄ erat pmo icarcera
 t⁹ erat d̄ delictū q̄ impediebat talē executio
 nezfiēdā i alio p q̄ recōmēdat⁹ tūc bñ pōt fi
 eri recōmēdatō. vt si er at prioposit⁹ i carceri
 b⁹ pmanuz tūc recōmēdat⁹ p capite q̄ tūc iſte ex
 ceptōes se p̄patitūſ vñ: io fit executō i manu

deinde in capite vt ē glo. nota. in. l. p̄tē. C. de
delato. li. xii. ⁊ p̄dicta sufficiāt circa debitū p̄
quo pōt īcarcerari ⁊ circa delicta. Restat mō
videre in quo loco pōtest īcarcerari. Et circa
istum passum vnico mō expeditio. qz nullus d̄z
īcarcerari nisi in loco publico ⁊ cōi deputa-
to alias ip̄e qui īcarcerat aliquē si teneret ip̄
sum p. xx. horas d̄r p̄mittere p̄uatū carcerē
vt no. C. de p̄uat̄ car. . l. j. ⁊ l. capite. ff. de adul
Fallit autē si pater īcarceret filiū ad corrigē
dum ip̄m. nā tunc pater nō dicit̄ p̄mittere p̄
uatū carcerē vt no. C. de p̄i. carce. l. ymo
plus si ip̄e filius esset clericus p̄r nō īcideret
in canonē si quis suadēre. xvii. q. iiii. istud te
net. Ray. in ti. de. sen. excō. s. seq̄tur. ver. cir
ca. q. autē dixiq̄ nō pōtest quis īcarcerari p̄
debito in loco p̄uato est v̄z nisi debitor ip̄se
per suū iuramētū p̄stitum p̄misisset ad stādūz
in aliquo loco vt no. Inno. in. c. ex. rescripto.
extra deiureiu. si aū simplicif̄ suo iuramēto
ip̄e p̄misisset debitū tūc dico q̄ p̄ istā p̄missio
nem nō artat vt no. Bar. ff. solu. ma. l. alia cā
s. eleganter. ⁊ p̄ eūdē. ff. de p̄di. et demon. l. ti
cio centū. hec de loco sufficiant. Nūc restat vi
dere de pena fugiētis. dico q̄ capite punit vt
l. j. C. de effrac. ⁊ xpi. ⁊ vide. io. an. i. c. pe. dea
posta. sup glo. Et certe sciēdū ē q̄ ille q̄ fugit

de carceribus videt delictū p̄fiteri vt. l. quita-
 riensem. C. de custo. reo. Idē no. Archidī. i. c
 vt p̄missio. de heretici. li. vi. Unū tñ dico q̄ nū-
 q̄ p̄sumitur q̄ re⁹ fugiat si est spes de primo
 q̄ debeat relaxari glo. ē notabilis i. l. si pecu-
 niam. ff. p̄di. ob cāz. z no. i. l. argumētū. §. j. ff
 de re. iudi. S3 iuxta p̄dicta q̄ro. q̄d si hostium
 carcer⁹ erat aptū z effugerit i carcerat⁹ nūq̄d
 puniat dico q̄ sic facit optie tex. i. l. j. §. j. C. de
 exac. tri. z effac. ¶ Restat modo. videre quis
 pōt esse custos carcer⁹. z dico q̄ custos carce-
 ris dz eē hō disert⁹. nā cū ip̄e h3 in carceratos
 in custodia dz eē in eo discretio Et dico q̄ p̄dic-
 ta debēt eē in arbitrio iudicis. Et addit hic
 dñs Jo. q̄ qñqz pōt dari p̄ti ad custodiēdū de
 auctoritate iudic⁹ si meli⁹ custodia v̄dicit ar-
 chidia. ii. q. j. in p̄mis ¶ Quero vlteri⁹ qua peā
 puniē custos carceris qui delinquit i custodi-
 a. dico q̄ ip̄e capite punitur si p̄pter dolo z v̄l
 culpaz in carcerati ex delicto effugerint: vt est
 tex. in. l. miles. in. fi. ff. de custo. reo. In civili
 autem credo q̄ ip̄e tenetur ad illam q̄titatez
 creditori ad quam debitor erat obligatus. h̄
 tenet tullius et claudius. in. l. quotiens. C. de
 exac. tri. li. x. Et dic q̄ agitur contra illum cu-
 stodem ex illa. l. ¶ Ultimo quero nūquid plu-
 res possūte sse custodes. dico q̄ quilibet fami

liaris potest custoseffe. z qlibet retinere vna
clauē carceris. glo. est in. c. multaz. de here.
xl. clauē. Itē q̄ro qliter in causis icarce-
torum pcedatur. dico q̄ pceditur sūmarie et
de plano. nā in causis miserabilū psonaz pce-
ditur summarie. z de plano ita tenet *ly. in. l.*
C. si quis alte. vel sibi ita sup. in. l. j. C. q̄n ipa-
toz inter pu. z vi. z ibi bar. in. l. si. C. de custo-
reo. Itā miserabilis psona dz illa esse scdm q̄
iudici videbit vt notat Petrus de bella p. in
l. j. q̄n imperatoz inter pugil. z vi. C. notat glo
in. l. auct. preteriti. C. de col. q̄ itaqz sint mise-
rabiles p̄ōe p̄z. qz relictu icarceratis dz relic-
tum ad pias cās etiā si sint incarcerationi p̄de-
bito vt notat in. l. illud. C. de sacrosac. ec. Et
ideo credo q̄ in talicā pcedat summarie z de
plano. Szan in causis incarcerationoz possit p̄-
cedi diebus feriatis i honore dī. z videt q̄ nō
quia licet in cā possit p̄cedi sūmarie vt iā dixi
tū in talib⁹ causis nō p̄cedit dieb⁹ feriatis i ho-
nore dei. notat in cle. sepe. de ver. signi. Con-
trarium puto p̄ textū in. c. si. cū glo. sua de fe-
riis vbi cā miserabilū psonaz pōt t̄lī tēpore
tractar. i. sziste sūt miserabiles p̄sone vt hīc di-
cit glo. z ad hoc tex. i. l. iudices. C. de epi. au-
dī. Dñs Jo. deymola dicit q̄ si quis fecit suū
debitore incarcerationi z nō sit soluēdo ita q̄nō

potest se sustentare debet de bonis creditorum sustentari. facit ad hoc optimus textus. xvi. q. vi. de lapsis. l. glo. dicat q. rector carceris p. uidebit. xvii. q. iiii. diffinitione. z vide qd. notat Jo. an. in. c. ex rescripto. de iure iu. Johā. de ymola dicit q. creditor tenetur ipm. alere in carceribus. z istud tenet glo. in. l. si. super verbo agnoscere. C. de ero. mili. an. li. xii. Istud tenet dominus Ray. i. l. iudices. C. de epl. au. di. Et querit hic dominus Jo. de ymola. qd. si aliquis incarcerationem pro debito descendente termino alias p. dente an. debeat relaxari si prester cautionem satisfaciendi. glo. dicit q. sic. e. nuper allegato. Et hec sufficiant.

**Explicit opusculum de carceribus
editum per dominum Bal. de perusio.**

**Incipit tractatus de alimentis editus
per dominum Bar. legum doctorem.**

Ateriam alimentorum tracturus est primo sciendum q. alimenta debentur p. tigit tam iure naturali et inter sanguinis affines q. z iuris dispositione. Et quia naturalia digniora sunt ceteris: ideo de his scilicet de alimentis p. ferendum est primo. deinde subdēdo de his q.

hominis voluntate debent. vltimo videlicet quædam
questiones siue dubia præ cuiuslibet applicanda.
Et quia frustra esset de alimentis hic tractare
nisi sciremus quod eorum pertinet appellatione
Ideo quero primo quod pertinet appellatione ali-
mentorum. Et dico quod si tractemur de alimentis con-
tinentur omnia ad vitam necessaria sine quibus ali-
quod non potest in ciborum administratione et etiam ho-
minum natura demonstrat. Item habitatio: vt. l.
legatis. de alimentis. et cibus. lega. Item calciamentum:
vt. ff. de transactionibus. l. cum hi. §. de calciario. Si
vero tractemus de alimentis transactione vel ip-
sa remittenda alimenta. Quero an debitis ali-
mentis debeatur sumptus prestandi siue prandendi
magistro in medicina vel in artibus liberalibus. Vi-
dentur aliqui aut alimenta debent iure sanguinis
et dicuntur tales sumptus debentur. de hoc est
casus in. l. qui filium. §. de pueri. edu. ff. et. l. iii. §.
penult. Aut debentur ex dispositione hominis et tunc
non debentur. et de hoc est casus in pallegata. l. Si
quid si debeatur victus. dicendum quod in alimentis vt. l.
verbum victus. de ver. et. l. se. et glo. iii. l. si. de ali-
men. et cibus. lega. Quero an in dictis tribus ca-
sibus significatione importantibus pertineat lectus
dico quod cum lecto: quod si in electo quod vivere non possit
l. quos nos. de verborum significatione. et ibi nota.
¶ Quero quod si quis legat lectum vel victum famulo

suo in domo sua ut quotidie testatores faciunt dico quod tenent ad omnia ad victum necessaria ut ad omnia supradicta. ut notat in dicta. l. q's nos s. si. de vboz signific. ¶ Quero cum debeant alimeta educacio siue victus an debeant medicie et credo quod sic cum non sit possibile vitas sana ducere sine eis cum sint infirmo corpori necessaria et sic credo deberi. p quo textus i. l. si cum dotem. s. si aut. ff. solu. mat. licet ille textus posset dari quod ibi alimeta et medicie ponuntur ut species separate. Quero quid si debet vinorum vel ciborum dicit solum cibum deberi non aut vestimenta vel habitationem ut alia supradicta ut. l. variis. ff. de alimē. et ciba. lega. et appellatioe cibi intelligo potum: ut. l. s3 et si non fuit. cum se. ff. de auro et argento lega. Et cum debentur cibaria tunc dicerentur medicinas non deberi. quia tunc solum cibaria tenentur. et ita dicit de facto sepsuluis se dominus meus dominus Franciscus de persona pyris in persona domini mei. et Johan. de lymonodis spoletis dum assessorio officio fugerent ¶ Quis ergo quod appellatioe alimētoz pertineatur videbimus nunc quibus personis ex necessitate nature debeant. Et primo pater tenet alere filium suum et cogitur officio iudicis eum alere. ut. l. nec filium. C. de patria potestate. Item filius patrem in dicta. l. i. prius et idem de auro et nepotibus in potestate quod tenent locum

patris: vt .l. ii. §. nō solum. ff. de accusa. tuto.
¶ Quero circa hoc fili⁹ emācipat⁹ nō alit⁹ pa-
trē an ex hoc pater possit filiū in p^ote reuoca-
re. bene facit ad hoc .l. vnica. C. de ingra. libe-
nā atrociorē facit iniuriāq̄ egēti patri alimē-
ta denegat. vt in .l. vnica. C. de libe. agno. pro-
pter quā iniuriā atrociorē fili⁹ i p^ote reuo-
catur recisa emācipacione: vt in dicta. l. j. Et
idem liberto p^otra patronū vt ibi d̄ i glo. notat
p^opter qd̄ ego dicerē q̄ sit cā sufficiens ad fili-
um exheredāb̄ cū est reuocare dicat vt dixi.
¶ Quero an ex causis ex q̄b⁹ p^or filiū ex heredi-
tate possit eidē denegare alimēta. Glo. tenz q̄
sic in .l. si q̄s aliberis. §. si q̄s ex his. ff. d̄ libe.
agno. Itē hoc p^ocedit q̄ pater filiū vel filiū pa-
trē alere teneat nisi alimētād⁹ artes hēat ex
qua alimētare se possit: vt dicta. l. si q̄s versi.
si fili⁹. qd̄ intellige nisi sit p^ona quā nō opari
debet: vt miles v^l hō nobil⁹ q̄ licet possit opari
est tñ alendus. vt .l. si q̄s. §. ii. ver. facili⁹ q̄ p^or
qd̄ ibi apostillat Jaco. de arenis. p^o quo facit
qd̄ infra dicā. Quero an mat⁹ filiū alere teneat
dic q̄ sic vsqz ad triennsiū z etiā vltra si pat⁹ la-
borat iopia et mater affluat diuitiis. vt. §. ii.
l. si mulier d̄ libe. agnos. qd̄ est v^l vsqz ad
triennsiū alere teneat nisi sit p^ona talis p^odit-
onis q̄ lactare deceat. vt notat Azo in sūma d̄

patria ptate. in fine p quo facit qd notat Jac
 co. de arenis. in. l. marit⁹ ff. solu. mri. ¶ Que
 ro an in casib⁹ i qb⁹ pater alere filiu si ipm fa
 me videat pte teneat. l. cor. ds icca. glo. est q
 sic in. l. negare. ff. de libe. agnos. ¶ Quero an
 pater teneat alere nuru. dic q sic. vt in dicta. l
 si qs. solu. ma. ff. z. l. quis. s. j. de libe. agnos.
 ff. z in. l. j. ff. d tutelis. ¶ Quero an pater tene
 atur alere filium naturalē tm. dic q sic. spur
 um xō nō. vt dicta. l. si qs. s. j. cū similib⁹. de
 iure canonico et de eqtate canonica etiā nati
 ex dānato coitu alendi sūt: vt in. c. cū hēret. d
 eo qd ux. i mri. quā pollu. p adu. in fine ¶ U
 sis de illis qb⁹ debētur alimēta pstarī iure na
 ture. nunc videamus de illis q debent ex hoīs
 dispositione. ¶ Quero testator sic dixit Ego
 lego Ticio alimēta q solit⁹ sū pstarī sibi i vic
 ta. vario mō pstitit qnqz ampla qnqz stricta.
 dic q dz inspicī tps testamēti vt eodē mō quo
 tunc pstabatur eodē mō pstat. vt. l. nulla. ver
 post mortē. de alimē. z ciba. lega. ¶ Quero qd
 si legant alimēta z sūt ples heredes ita q icō
 modū sit legatorio singulos pro hereditaria
 portione puenire quomō ei psulet. dic i. l. iii.
 in principio de alimē. z ciba. lega. vt puta iu
 dex decreuit in: otū alimēta pstarē. alius est
 soluendo ali⁹ nō. an p pte nō existēte soluēdo

existens soluere teneatur. dicitur non ut in l. iii. in
fine. ff. de alimē. z ciba. lega. z. l. pe. eo. ti. Que
ro quo tpe sunt pstanda alimēta vtrū ānuavt
mestrua. vide Ja. de are. in. l. si. de libe. agno
vbi distiguit. dicit de hoc pleni⁹ i dicta. l. si. et
ibi ego dixi. z hec posita sūt licet vario modo
in. l. si qs ad declinādā. C de epi. z cleri. z. l.
pecunie. in fi. de alimē. z ciba. lega. ¶ Quero
legata sunt alicui alimēta heres dicitur volu
bi p̄stare ad vitā necessaria. tu potes viuere p
rāto p̄ae z aq̄. nec id volo p̄stare q̄ iura dicūt
sicut testator p̄suevit alimēta illa p̄ heredē p̄stare
vel p̄siderabilis facultas eius qui p̄stare debet
et dignitas legatarii cui debēt z p̄suetudo re
gionis z similia Et his p̄sideratis alimēta p̄
siderabunt arbitrio boni viri. l. q̄ alimēta. ff.
de alimen. z ciba. lega. l. s3 z si qs. post princi
piū. ff. de usufru. ¶ Quero an alimētoz legata
dicātur ad pias cās. Glo. dicit q̄ sic in. l. si qs
titio. de lega. ii. z. l. sancim⁹. ppe finem. C. de
sacrosanc. eccl. z dicit notata a simili. et glosa
exēplificat de legatis alimētoz vt dicitur in textu.
punit et iā q̄b est vey q̄n legat pauperi z pro
batur p̄ textū in corpe au ctētico vt q̄de ap. as
gno. s. aliud quoqz caplm Et scōz p̄dicta sol
ue q̄stionē an delegato alimētoz possit falci
dia detrabi. ¶ Quero an fili⁹ teneat alere pa

trem. dico q̄ sic z dicit tex. z glo. in auten. d̄ i-
 cest. nup. C. z. l. amicus. z. s. manente. de iure
 doc. in glo. z. l. legatū. de capitū d̄ minu. vt i
 fra. p̄mo dicā ¶ Quero legat̄ alimēta nō ca-
 paci v̄l de portato vel in metallum d̄nato. v̄l
 fratribus minorib⁹ vel similib⁹. an possit ad
 hoc legatū admitti? dico q̄ sic officio iudicis
 vt. l. seruos ad custodiam. de alimē. z. ciba. le-
 ga. z. quod notatur in dicta. l. cum hi. vbi ser-
 uus vel nō capax p̄t super alimentis trāssi-
 gere vel pacisci. ¶ Quero si heres aliquis de
 bonis alicuius vel aliquomō p̄iunctus alicui
 p̄stet alimēta an possit ab eo repetere: vide in
 l. nensenus. ff. de nego. gestis. z. l. de ali. C. d̄
 trāfacti. z. l. alimenta. C. de nego. gesti. ¶ Que-
 ro an alimēta possint peti p̄ futuro tempore:
 vide notata in l. de ali. C. de trāfactio. z. l. j. C.
 de fideiusso. z. l. quēadmodū. ff. de iudi. Itēz
 notatur speciale aliq̄d vt p̄stat p̄ tricennium.
 inducāt obligatiōez p̄petuā vt. l. j. C. d̄ fideicō
 et. l. si certis annis. ff. de pactis. ¶ Quero testa-
 tor in testamēto alicui legauit alimentaz p̄la
 alia: vnum i testamēto aliquo v̄l incodicillis
 legata minuit dicēdo cui legauit volo p̄ tertia
 parte p̄stari. an hoc referet ad legata alimen-
 toz. casus est notabilis i. l. libertus. s. postu-
 mus. ff. de ciba. z. alimen. lega. ¶ Quero an ex

trane⁹ heres filii. teneatur alere patrem ege-
num dicitur quod sic patet. l. si quis a liberis. §. parēs
et. §. rescriptum. de libe. agnos. ¶ Quero ali-
quis non habet unde se aliat nisi venderet aliquam
rem quam tamen ad petitionem iudicis sequestranda est quod
fieri dicitur quod propter alimenta potest vendi. l. si. C. de
cer. cog. ¶ Quero an vasallus teneatur alere
dominum egenum. dicitur quod sic. vel posset feudum pro
denegationem auferri: ut in autent. de iure. fide.
c. j. coll. x. Queritur tutor denegata alimenta pupil-
lo utrum sit iusta causa remouendi. certe sic et
etiam puniendi ut. l. si. ff. ubi pu. edu. de. et. l.
tutor qui alii. de suspic. tuto. ¶ Quero an senten-
tia lata super alimentis sit interlocutoria vel
diffinitiva: dicitur quod est interlocutoria ut est glo. i
l. si quis ex his. ff. de libe. agnos. ¶ Quero an
maritus teneatur alere uxorem: dicitur quod quoniam dotem
habet non est dubium: quia propter oneribus matrimo-
nii datur dos. ¶ Quero si uxor nullam dotem habeat
dicitur idem si ei operatur Et idem in herede uiri solu-
to matrimonio ut est glo. in. l. si quis patronus
ff. de opis. libertorum. alias si ei non operatur cre-
do non aledam nisi eum furore detenta: quia pro se ip-
sam non stat ¶ Quero quod e contra an mulier te-
neatur alere uirum suspectum: dicitur quod sicut in tit. q. si.
sunt legit. §. j. x. si. quod si nulli ¶ Quero an uxor
habeat bonam uiri obligata de alimentis sicut pro

dote Jac. de arē. dicit q̄ sic p̄. l. luci^o. qui po.
 in pigno. Tū dñs meus dñs Fraciscus d̄ p̄.
 sis. defmīnauit p̄rarium p. l. ff. solu. mīmo
 ¶ Quero vtrū tutor teneat alere vxorem z ma
 trē pupilli egenti stex. ē q̄ sic in. l. j. post pun
 cipium. ff. d̄ tute. Quero vltra tutor est paup
 nec h̄z vnde se a lat vtrū debeat ali d̄ bonis ip
 sius pupilli. dico q̄ sic in. l. j. s. si pupill^o. ff. d̄
 tute. ¶ Quero an alimēta s̄ p̄stāda de pecuni
 a deducta ex venditione rez aut ex fructibus
 eaz. dic q̄ ex fructib^o debentur alimenta rez
 redditibus vt. l. iiii. s. modū. ff. vbi pupil. edu
 debe. z. l. imperator. in fi. ff. ad trebel. ¶ Sed
 peto de vno testator reliquit alimenta aliqui
 bus pupillis vsqz quo peruenissent ad puber
 tatem ad qd̄ tēp^o essent p̄stāda alimenta. di
 co q̄ de hoc est casus in. l. in cla. ff. eo. ti. et de
 hoc ibi plene tractaui materiam hanc.

¶ Explicit tractatus de alimētis edit^o
 per dominū Bartholum legū doctoz

¶ Impressum parisiis in collegio de coque
 ret per Anthonium denidel et Nicholaum de
 barra in artibus magistros.

